

YENİ DÜZENLEMELER ÇERÇEVESİNDE DOÇENTLİK SINAVI*

Dr. Mustafa Yaşar DEMİRCİOĞLU

Makalenin Geldiği Tarih: 11.03.2016 **Kabul Tarihi:** 10.10.2016

* Bu makale hakem incelemesinden geçmiştir ve TÜBİTAK-ULAKBİM Veri Tabanında indekslenmektedir.

ÖZ

2547 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesinde düzenlenen ve Üniversitelerarası Kurul Genel Sekreterliği tarafından yürütülen Doçentlik Sınavı, zincir işlem şeklinde birbirini takip eden bir takım süreçlerden oluşmaktadır. Bu birbirini takip eden süreç incelendiğinde; Doçentlik sınavına müracaat edilmesi ile başlayıp Doçentlik unvanının verilmesine değin devam eden pek çok idari işlem ÜAK Genel Sekreterliği tarafından yürütülmekte ve bu birbirini takip (zincir niteliğindeki) eden ayrılabilir işlemler, kişiler hakkında icrai nitelikte sonuç doğuran işlemler olarak idari yargı denetimine tabi bulunmaktadır.

Doçentlik sınavı ile ilgili olarak 07.02.2015 tarihinde 29260 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doçentlik Sınav Yönetmeliği yürürlüğe girmiş olup ancak Yönetmeliğin Geçici 1. maddesindeki geçiş hükmü gereği yeni yürürlüğe giren Yönetmelikle birlikte, yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce sınava başvuranlarla ilgili olarak bir önceki; yani 31.01.2009 tarih ve 27127 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yönetmeliğin uygulanacağı hususu da düzenleme altına alınmıştır. Bu düzenleme yanında 2015 yılı içerisinde iki önemli gelişme yaşanmış ve Danıştay 8. Dairesi tarafından Yönetmeliğin pek çok maddesinin yürütülmesi durdurulmuştur. Ayrıca 31.12.2015 tarihinde Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı resmi internet sitesinde yayımlanan ilanla doçentlik kriterleri büyük oranda değiştirilerek bu değişikliklerin de 2016 yılı Ekim döneminden itibaren yürürlüğe gireceği duyurulmuştur.

Bu makalede gerek yeni yürürlüğe giren Yönetmelik hükmü, gerek uygulamaya konulacak olunan doçentlik kriterleri ve gerekse halihazırda uygulaması devam eden 2009 tarihli Yönetmelik hükmünden kaynaklanan temel sınav aşamaları ile bu aşamalarda yaşanan temel hukuki sorunlar; ÜAK uygulamaları, emsal yargı kararları ve idare hukuku ilkeleri çerçevesinde tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doçentlik Sınavı, Puanlama Sistemi, Takdir Yetkisi, Başvuru Koşulları, Unvan.

THE ASSISTANT PROFESSORSHIP EXAM
ACCORDING TO NEW REGULATIONS

ABSTRACT

The Assistant Professorship examination which is regulated by Law No. 2547 and conducted by the General Secretariat of the Interuniversity Committee comprises a chain of procedures that follow one another. When these successive procedures are examined, it can be seen that from applying for the assistant professorship examination to granting of the title of assistant professorship, most of the administrative stages of the process are carried out by the General Secretariat of the Interuniversity Committee, and that these successive (chain-like), but separable procedures are considered as part of administrative acts that are subject to judicial review that may yield executive consequences for individuals.

Regarding the assistant professorship examination, a Regulation on the Exam of Assistant Professorship has been published in the Official Gazette No. 29260 and came into force on 7 February 2015. This new Regulation, however, states that -as required by the transition provision stated in Temporary Article 1 of the Regulation-, for those who had applied for the examination before the date the new Regulation came into force, the provisions of the previous Regulation -which had had been published in the Official Gazette No. 27127 on 31 January 2009- will be applied together with the provisions of the new Regulation. Apart from this Regulation, two other important developments had occurred in 2015, and execution of many articles of the Regulation has been suspended by the 8th Department of the Council of State. Moreover, on 31 December 2015, with an announcement published on the official web site of the Presidency of the Interuniversity Committee, the criteria for assistant professorship have mostly changed, and it was declared that these changes will come into force from October 2016.

In this article, within the framework of precedent judicial decisions and principles of administrative law, we are going to examine and discuss the above-mentioned provision of the Regulation that has been newly put into effect; criteria for assistant professorship that will be in force at the end of this year; fundamental legal problems that may arise from applying the above mentioned provision of the previous Regulation (2009) (which is currently still valid), to the stages of the examination; and practices of the Interuniversity Committee.

Keywords: The Exam of Assistant Professorship, Scoring System, Power of Discretion, Terms of Application, Title.

Doçentlik Sınavı İle İlgili Mevzuat Değişiklikleri

Ülkemizde en önemli akademik unvan sınavlarının başında yer alan ve Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı^[1] tarafından yürütülen doçentlik sınavı^[2] ile ilgili olarak 2015 yılında gerek mevzuat çerçevesinde ve gerekse yargı organları kararları doğrultusunda önemli gelişmeler meydana gelmiştir^[3]. Bu değişikliklerle birlikte doçentlik sınavı ile ilgili olarak yeni bir dönem de girilmiş olup, sınavın idari aşamalarının yürütülmesinden sorumlu Üniversitelerarası Kurul Genel Sekreterliğini ve jüri üyelerini idare hukuku çerçevesinde önemli süreçler beklemektedir. 2015 yılı içinde doçentlik sınavı ile ilgili yapılan diğer bir önemli değişiklik de; **“Doçentlik Sınavına Başvuru Şartları”** adı altında yapılan değişiklikler olup 31 Aralık 2015 tarihinde Üniversitelerarası Kurul’un resmi internet sitesinde yayımlanan bu yeni başvuru şartlarının da Ekim 2016 tarihinden itibaren geçerli olacağı duyurulmuştur. Yine 2015 yılında Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı tarafından **“Doçentlik Sınavına İlişkin Esaslar”** adı altında üçüncü bir düzenleyici işlem daha yürürlüğe konulmuştur. Sonuç olarak 2015 yılı içinde;

1. Doçentlik Sınav Yönetmeliği (tamamen değiştirilmiştir)
2. Doçentlik Sınavına Başvuru Şartları^[4]
3. Doçentlik Sınavına İlişkin Esaslar^[5]

[1] İdare Hukukunda Üniversitelerarası Kurul’un yapısı ve görevleri ile ilgili Bknz. **SANCAKTAR**, s. 246.

[2] Doçentlik Sınavı hakkında ayrıca Bknz. **SANCAKTAR**, s. 252.

[3] Bu makale, idare mahkemesi ve Danıştay kararları çerçevesinde oluşan yargısal değerlendirmeler yanında, süreci yürüten kurumlarda çalışmış olan yazarın şahsi tecrübeleri ve bilgi birikimi sonucunda elde edilmiş değerlendirmeleri de kapsamaktadır.

[4] Bu başvuru şartları, tüm ülke genelinde tüm doçent adayları hakkında icrai kesin sonuçlar doğuran bir idari düzenleme olmasına karşılık Resmi Gazete’de yayımlanmamış, “Doçentlik Sınavına Başvuru Şartları” adı altında kurum internet sitesinde duyurulmuştur.

[5] Aslında bu esaslar, 07 Şubat 2015 tarihli Doçentlik Sınav Yönetmeliği ile ilgili olarak Danıştay 8. Dairesi tarafından verilen 2015/4040 sayılı yürütmenin durdurulması kararının gereklerini yerine getirmek amacıyla tesis edilmiş bir düzenleyici işlemdir. Ancak bu düzenleyici işlemin aslında “maddi olarak yok olduğu”, “yok hükmünde olduğu” veya iptali talep edilebilecek nitelikte olduğu hususu da gün gibi açıktır. Zira Danıştay 8. Dairesininin 2015/4040 sayılı yürütmeyi durdurma kararında vurgulandığı üzere; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun “Yönetmelikler” başlığını taşıyan 65.maddesinin (b) bendi uyarınca ve “Yönetmelik” şeklinde yapılması gereken düzenlemeler, “Doçentlik Sınavına Başvuru Şartları” adı altında isimsiz düzenleyici işlemler formatında yürürlüğe konulmuş durumdadır. Bu alt düzenleyici işlem de Resmi Gazete’de yayımlanmamıştır.

“Maddi yokluk”, “hukuki yokluk”, “yok hükmünde sayılma” meselesi İdare Hukukunun en tartışmalı alanlarından bir tanesidir. Gerek öğretilerde gerekse idari yargı içtihatlarında bu

adı altında 3 düzenleyici işlem, doçentlik sınavının uygulanmasına yönelik olarak kabul edilip yürürlüğe konulmuştur.

07 Şubat 2015 tarihli Resmi Gazetede yeni Doçentlik Sınav Yönetmeliği yayımlanmış ancak bu Yönetmeliğe karşı açılan 2 dava neticesinde Danıştay 8. Dairesi tarafından pek çok madde hakkında yürütmenin durdurulması kararı

konuda bir fikir birliği oluşmamıştır. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi içtihatlarında sıklıkla kullanılan ve kabul edilen “yokluk” kavramı idare mahkemeleri ve Danıştay nezdinde tam fikri mutabakatla kabul edilmiş nitelikte değildir. Anayasa Mahkemesine göre; “Yokluk; bir normun var olmadığına ifadesidir. Yasalar bakımından, Parlamento iradesinin olmaması, Cumhurbaşkanının yayımlama iradesinin bulunmaması, **Resmi Gazete’de yayımlanmaması gibi bir normun varlığı için zorunlu olan koşulları içermediği sürece** “bir varlıktan” söz etmek olanaksızdır. Ancak, bunun dışındaki sakatlıklar, denetime tabi oldukları sürece, Anayasal denetimin konusunu oluşturabilirler”. Anayasa Mahkemesi, böylece, yokluğu, bir norma vücut veren ya da yürürlüğe koyan iradelerin eksikliğiyle sınırlı olarak kabul etmiştir. **ANAYASA MAHKEMESİ KARARI, 2.7.2007 günlü, E2007/72, K 2007/68 sayılı kararı., ANAYASA MAHKEMESİ KARARI, 5.6.2008 gün ve 2008/16 ESAS, 2008/116 KARAR SAYILI İLAMI., ALİEFENDİOĞLU, s. 11., GÖZLER/KAPLAN, s. 371.,** Alt düzenleyici işlemler, takdir yetkisinin **objektifleştirilmesinde, tesis edilen işlemlerin nesnelleştirilmesinde** önemli işlevler görmekle birlikte (ATAY YŞ, s. 77, GENÇAY, s. 413) (Öztürk; takdir yetkisinin birel işlemlerle ilgili olduğu, düzenleme yetkisinin kaynağı olarak takdir yetkisinin olamayacağını savunmaktadır. ÖZTÜRK, s. 108), ÜAK tarafından çıkarılan “Doçentlik Sınavına Başvuru Şartları” ve “Doçentlik Sınavına İlişkin Esaslar”ın Resmi Gazete’de yayımlanmadığını hatırlatmakta fayda vardır. Aynı zamanda 2015 yılı içerisinde yürürlüğe konulan bu 3 düzenleyici işlemin “normatif düzen kalitesi” kapsamında “izlenebilir yeteneği” açısından da eleştirilere açık olduğunu ifade etmek gerekir. AKINCI, s. 190.

Hukuki yokluk niteliğinde olmayan, daha önce yürürlüğe konulan üst hukuk normunun belirlediği sınırları aşan idari tasarruflar, yok hükmünde olmaları nedeniyle, hukuk düzeninde herhangi bir değişiklik oluşturamayacaklarından, idare edilenler yönünden bağlayıcı, dolayısıyla da düzenleyici değildirler, idarenin bu nitelikteki bir işlemin idari yargı denetimine tabi tutulması, bu denetimin varlık nedenine uygun düşmez. **Bu nedenle bu tür işlemlerin esasının incelenmesine de olanak yoktur.** Anlaşılacağı üzere Danıştay; hukuki yokluk niteliğinde olmayan maddi yokluk hallerinde bir yargı denetimi yapılmasına dahi olanak ve gerek bulunmadığına karar vermiştir. Danıştayın söz konusu kararında; gümrük vergisi mükellefleri bakımından kural koyucu nitelikteki idari metinlerin, tüzük, kararname ve yönetmelikle sınırlandırılmış olduğu, bu çerçevede bir genelge yolu ile gümrük vergisi mükellefiyeti doğuran işlem; kural koyucu, yani düzenleyici olarak kabulüne ve iptali istemiyle açılan davanın esasının incelenmesine olanak yoktur. Ancak madden yok olan ve dolayısıyla Danıştay’da bir dava açılmasına da gerek ve olanak bulunmayan bir düzenleyici işleme dayalı bireysel işlem yapılmışsa bu işlemin ilk derece idari yargı mercilerinde incelenmesi söz konusu olabilecektir. **DANIŞTAY 7. DAİRE 2001/337 E., 2002/3092 K. SAYILI İLAMI.**

Tüm ülke çapında uygulama kabiliyeti olan ve muhatapları hakkında icrai sonuçlar doğuran bu şekilde bir düzenleme; Resmi Gazetede yayımlanmak yerine ÜAK resmi internet sitesinde yayımlanmak suretiyle üçüncü kişilere duyurulmuştur ki bu yönü itibari ile de “Doçentlik Sınavına İlişkin Esaslar” adı altında yapılan düzenleme ile hukuksuzluk perçinlenerek daha da artırılmıştır.

verilmiştir. Bunun üzerine 28.12.2015 tarihinde yapılan 231'nci Üniversiteler Arası Kurul toplantısında, yürürlüğe durdurulan maddeler; “Doçentlik Sınavına İlişkin Esaslar” adı altında bir düzenleyici işlemlerle tekrar yürürlüğe konulmuştur.

2015 yılı değişiklikleri ile sınavın uygulanmasına yönelik olarak getirilen en önemli değişiklik hiç şüphesiz; jüri oluşum sisteminde elektronik atama sistemine geçilmiş olmasıdır. Bu sistem, sınav jürilerine ilişkin eskiden beri süregelen çeşitli iddiaları, taraflı jüri oluşturulduğu söylentilerini berteraf etmesi bakımından önemlidir. Sınavın yürütülmesinde objektiflik amaçlanmakta, dışarıdan herhangi bir etki veya tevassut girişimine fırsat verilmemesi arzulanmaktadır. Elektronik jüri atama sisteminin 2015 yılında yürürlüğe konulan düzenleyici işlemlerle hukuki alt yapısı oluşturulmuştur.

“Doçentlik Sınavına İlişkin Esaslar”ın “Sınav Jürisinin Oluşturulması” başlığını taşıyan 4'ncü maddesine göre; Başvurunun eksiksiz olduğu ve gerekli şekli şartlarını taşıdığı tespit edilen adayların her biri için, Üniversitelerarası Kurul tarafından, Doçentlik Sınav Komisyonunun elektronik jüri belirleme sistemi aracılığıyla belirleyerek yapacağı öneri üzerine, başvuru alanı göz önünde bulundurularak beş asıl ve iki yedek üyeden oluşan jüri oluşturulur. Adayın başvurduğu bilim alanında yeterli öğretim üyesinin bulunmaması halinde, jüri yakın alanlardaki profesörlerden tamamlanır.

Aynı şekilde “Esaslar” ın, “Doçentlik Sınav Komisyonu” başlığını taşıyan 6'ncı maddesinin 2'nci paragrafına göre; Doçentlik Sınav Komisyonu, her bir adayla ilgili sınav jürisinin asıl ve yedek üyelerini elektronik jüri belirleme sistemi aracılığıyla belirleyerek Üniversitelerarası Kurula sunar. Komisyon elektronik jüri belirleme sistemi aracılığıyla belirlenen jürilerde ortaya çıkan maddi hataları düzeltir. Doçentlik bilim alanının özelliği nedeniyle elektronik jüri belirleme sistemi aracılığıyla jüri oluşturmanın mümkün olmadığı hallerde, Komisyon tarafından belirlenen jüriler Üniversitelerarası Kurula sunulur.

Sınavın yürütülmesinde diğer önemli değişiklik; eğitim öğretim faaliyeti başlığı altında doçent adaylarının, doktora eğitimini tamamladıktan sonra açık, uzaktan veya yüz yüze ortamlarda önlisans, lisans veya yüksek lisans dersi anlatmış olması zorunluluğudur. Bu kriter çerçevesinde adayların en az 2 puan almaları şartı getirilmekte ve bu şart sağlanmadığı takdirde ise doçentlik sınavına başvuru yapılamamaktadır^[6].

[6] Bu yeni kriter bürokraside çalışıp lisansüstü eğitim yapan ve ardından doçentlik sınavına başvuran bakanlık uzmanları, tetkik hakimler, raportörler, mühendisler, mimarlar, ilahiyatçılar gibi çok geniş bir alanda doçentlik sınavına başvuran kişilerle birlikte Sağlık Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan ve herhangi bir üniversitede ders anlatmayan tıp doktorlarının da doçentlik sınavına başvurmalarına engel oluşturacaktır.

Bir diğer önemli değişiklik, hemen hemen tüm alanlarda asgari bir puan seviyesi getirilmiş olunmasıdır. Başvurulan doçentlik bilim alanı ile ilgili olarak, yapılan bilimsel faaliyetin türüne göre^[7] belirlenen birim puanlar esas alınmak suretiyle; doçent adaylarının en az doksan (90) puanının doktora unvanının alınmasından sonra gerçekleştirilen çalışmalardan elde edilmiş olması kaydıyla, asgari yüz (100) puan karşılığı bilimsel etkinlikte bulunmuş olması şartı aranmaktadır. Burada “**doktora unvanının alınmasından sonra gerçekleştirilen çalışma**” kavramı ile ilgili de çeşitli tartışmalar çıkmakta olup önemli olan, doktora unvanının alınmasından sonra fiilen veya elektronik ortamda yayımlanmış veya DOI numarası almış bir eserin bulunmasıdır. Bu bilimsel eserin, doktor unvanı alınmadan önce çalışmalarına başlanmış olması veya dergi/yayınevi ile yazışmaların bu unvan alınmasından önceki tarihlere ait olması, yayına gönderme veya kabul tarihlerinin unvan alınmasından önceki bir döneme ait olmasının bir önemi yoktur. Önemli olan unvanın alınmasından sonra eserin “yayımlanmış” olmasıdır^[8].

Doçentlik sınavı, aşağıda açıklanacağı üzere birbirini takip (zincir niteliğindeki) eden ayrılabilir işlemler^[9], kişiler hakkında icrai nitelikte sonuç doğuran

[7] Uluslararası makale, ulusal makale, lisansüstü tezlerden üretilmiş yayın, kitap (Tanınmış uluslararası yayınevleri tarafından yayımlanmış tek yazarlı kitap, Tanınmış uluslararası yayınevleri tarafından yayımlanmış kitap editörlüğü, Tanınmış uluslararası yayınevleri tarafından yayımlanmış kitapta bölüm, Tanınmış ulusal yayınevleri tarafından yayımlanmış tek yazarlı kitap), atıflar, lisansüstü tez danışmanlığı, bilimsel araştırma projesi, bilimsel toplantı, eğitim öğretim faaliyeti, patent gibi her bir bilimsel faaliyet hakkında belirlenmiş puanlama sistemi uygulanarak adayların asgari bir puan düzeyine ulaşması beklenmektedir.

[8] Davacının beyan ettiği üç eserden biri olan ve birinci isim olarak belirttiği eserin J.Vert Anim Science dergisinde doktorasını tamamladığı 28.08.2000 tarihinden önceki bir tarihte 24.02.2000 tarihinde kabul edildiğinden bahisle başvuru koşullarını sağlamadığından başvurusu reddedilmiş ise de, başvuru koşullarında doktora veya tıpta uzmanlık unvanı aldıktan sonra belirtilen dergilerde en az üç makale yayımlanmış olması şartının yerine getirildiği, bunun dışında bir belirleme ile eserin dergi tarafından kabul tarihinin esas alındığı, dolayısıyla beyan edilen eserin dergilerdeki yayım tarihi esas alınarak sonucuna göre işlem tesis edilmesi gerekirken aksi yöndeki başvurunun zımnen reddine dair işlemlerde hukuka uyarlık bulunmamıştır. **ANKARA 7. İDARE MAHKEMESİNİN 2005/1854 ESAS, 2006/985 KARAR SAYILI İLAMI.**

[9] Ayrılabilir işlem; Birden çok işlemin yapılması ile gerçekleşen aşamalı idari muameleler, yani karar alma sürecinde yer alan çeşitli işlemlerden birinin, ondan ayrılarak başlıbaşına “yürütülebilirlik” niteliği kazanıp idari bir yargı yeri önünde çözümlenecek türden bir uyumsuzluğa konu olabilmemesini anlatmak için kullanılır. **ÖZAY**, s. 512., **SEZGİNER**, s. 56-57. Sayın Yıldırım bu işlemlerle ilgili; Amaç işlem/halka işlem ifadelerini de kullanmaktadır. **YILDIRIM**; s.18.

işlemler olarak bazı aşamalardan oluşmakta olup bu aşamalar idari yargı denetimine de tabi bulunmaktadır^[10].

B. Sınavın İdari Süreçlerine İlişkin Yaşanan Sorunlar ve Yargı Kararları Çerçevesinde Oluşan Çözüm Şekilleri

1. Puanlama Sistemi ve Puanlama/Değerlendirmelerde Bağlı Yetki/Takdir Yetkisi Tartışması

Jüri üyelerinin adayları değerlendirme ölçütleri ve takdir yetkileri doktrinde çok sık tartışılan konular arasında yer almaktadır^[11]. Jüri üyelerinin bir eseri başarılı telakki edip etmemesi, takdire ilişkin bir tasarruf gibi görünse de bunlar yine de esasında teknik bakımdan yapılan tesbitler olup teknik bir konuda takdire yer olmadığı da savunulmuştur^[12].

ÜAK Genel Sekreterliği idare mahkemeleri önünde doçentlik eser inceleme raporlarındaki jüri değerlendirmeleri ile ilgili açılan iptal davalarında; 2547 sayılı Kanun'un 24'ncü maddesi çerçevesinde bilim jürisi tarafından yapılan değerlendirmeler hakkında yargısal denetim yapılması ve bilirkişi incelemesi yaptırılması hususunda; bu durumun bilimsel ve hukuki açıdan mümkün olmadığı, bunun Üniversitelerin bilimsel özgürlüğünü ve özerkliğini zedelediği defalarca iddia edilse de idare mahkemeleri, Anayasa gereği idarenin her türlü eylem ve işleminin yargı denetimine tabi olması ilkesinden hareketle bu iddianın kabul edilemeyeceği, teknik bilgiyi gerektiren konularda bilirkişi incelemesi yaptırılabilirliği aksi halde mahkemelerce şekli bir inceleme yapılmış olunacağı bunun da dava konusu işlemlerinin esasının yargı denetimi dışında kalması sonucunu doğuracağı gerekçesi ile jüri üyelerince düzenlenen raporların yargısal denetimini yapmakta ve gerektiğinde bilirkişi mütalaasından da yararlanarak uyuşmazlığın esası hakkında kararlar vermektedir^[13].

[10] TAN, s. 411.

[11] TEKİNSOY/MISIR, s. 373.

[12] TAN, s. 414.

[13] ANKARA 6. İDARE MAHKEMESİNİN 2008/87 ESAS, 2009/1504 KARAR SAYILI İLAMI.

ANKARA 6. İDARE MAHKEMESİNİN 2005/2547 ESAS, 2007/1391 KARAR SAYILI İLAMI.

ANKARA 7. İDARE MAHKEMESİNİN 2008/2204 ESAS, 2010/1317 KARAR SAYILI İLAMI.

Jüri üyelerinin değerlendirmelerine karşı iptal davası açılabilmesi mümkün olduğu gibi açılan bu davalardan feragat etmek de mümkündür. Doçent adayları bir yandan,

Özellikle 31.12.2015 tarihinde yayımlanan Doçentlik Sınavına Başvuru Şartlarında her bir bilimsel faaliyetin tek tek sıralanarak her bir faaliyet için de belli bir puanlama sistemine geçilmiş olması, jüri üyelerinin takdir yetkilerinin keyfi kullanımı konusunda önemli bir belirsizliği de gidermiştir. Teknik veya matematiksel bir konuda takdir yetkisinin kullanılamayacağı düşünüldüğünde jüri üyelerinin bir bilimsel faaliyeti mevzuat çerçevesinde puanlayıp puanlamadığı veya değerlendirmelerinin objektif nitelik taşıyıp taşımadığı da açıkça ispatlanabilecektir. Zira Doçentlik Sınavına Başvuru Şartları ile birlikte sınav değerlendirmelerine ilişkin “belirlilik” çok ciddi nispette artırılmış, her bir bilimsel faaliyetin ne şekilde puanlanacağı açıkça ortaya konulmuştur. Jüri üyelerinin değerlendirmelerindeki denetlenebilirlik ve aksi ispat edilebilirlik seviyesi daha da artmış, keyfekeder ve gerekçesiz değerlendirme girişimlerinin önü kapatılarak yargı makamlarınca denetlenebilecek, ölçülebilir somut ilkeler ortaya konulmuştur^[14].

Jüri üyeleri tarafından hukuka aykırı olarak nitelenebilecek fiillerin başında “yayınların puanlanması” meselesi karşımıza çıkmaktadır. ÜAK tarafından asgari başvuru koşulu olarak belli puana ulaşılması istenilen alanlarda, her bir makaleye verilecek puanların ne olacağı, yazarların isim sıralamasına göre ÜAK

haklarında tesis edilen işlemlere karşı idari yargı mercileri önünde davalarını açtıkları gibi diğer yandan izleyen dönemlerde (yılıda 2 dönem) yeni doçentlik başvurularında da bulunabilmektedir. Sıklıkla karşılaşılan bir uygulama olarak, adayın izleyen süreçlerde yapmış oldukları yeni doçentlik başvuruları çerçevesinde başarılı sayılıp doçentlik unvanını almalarının ardından çoğunlukla daha önceki başvuruları ile ilgili açmış oldukları bireysel davalardan feragat edebilmektedirler. Feragat iradesi, idari yargı mercilerince de kabul edilmektedir. **ANKARA 3. İDARE MAHKEMESİNİN 2007/271 ESAS, 2007/1383 KARAR SAYILI KARARI.** İdari yargılama hukukunda davadan feragat hakkında bkz. **ÇAKMAK, s. 187-188., KALABALIK, s. 336-337.**

- [14] Sayın Avcı'ya göre; “Akademik unvanların verilmesi konusundaki takdir yetkisi ve bu yetkinin denetimi konusunun bilimsel çalışmalara ilişkin kanaat hürriyeti çerçevesinde düşünülmelidir. Akademik unvanların verilmesi ile ilgili işlemlerin yargısal denetiminin bilimsel özerkliği zedelediği, bilimsel özerkliğin, akademik unvanların verilmesi ile ilgili kararların üniversite dışındaki hiçbir makam tarafından denetlenememesini gerektirdiği ve bu nedenle Anayasa ve kanunlarda değişiklik yapılarak üniversitelerin akademik kararlarının yargısal denetim dışına çıkarılması gerektiği bazı yazarlar tarafından ileri sürülmüşse de yazar bu görüşlere katılmamaktadır. Avcı'ya göre; “özerklik, bağımsızlık ve sınırsız hareket serbestliği anlamına gelmez. Hukuk Devletin en temel özelliği, Anayasanın 125.maddesinde de belirtildiği gibi, idarenin her türlü işlem ve eyleminin yargısal denetime tabi olmasıdır. Bazı idari kararların her ne olursa olsun yargısal denetim dışına çıkarılması en başta hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmaz. Anayasa Mahkemesinin de bir kararında belirttiği gibi, özerklik, Anayasa ve kanunların çizdiği sınırlar dâhilinde hareket serbestliğini ifade eder. Yargısal denetim, kişi hak ve özgürlüklerinin korunmasının bir güvencesidir. Akademik yükselmelerde jüri kararlarının büyük önemi vardır. Jüri değerlendirmeleri hatalı veya kasıtlı olabilir, gerçeği yansıtmayabilir. Bunun güvencesi yargı denetimidir. **AVCI, s. 15. Ayrıca Bknz. SEZER/BİLGİN, s. 178.**

tarafından belirlenmiştir. Doçentlik sınavının usul ve esasları Üniuersitelerarası Kurulun görüşü alınmak suretiyle Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenmektedir. Doçentlik Sınav Yönetmeliğinde yayınlara verilecek puanlarla ilgili bir düzenleme bulunmamakla birlikte ÜAK tarafından 31.12.2015 tarihinde yayımlanan Başvuru Şartlarında doçent adaylarının bilimsel eserlerine kaç puan verilebileceği açıkça düzenlenmiştir. İdari yargı organları da doçentlik sınavına ilişkin usul ve esasları belirleme konusunda (derginin niteliği, yazar, isim sıralaması vb) ÜAK tarafından kabul edilen ilke ve kuralları yargı kararlarına dayanak olacak nitelikte geçerli ilkeler olarak görmektedir^[15]. 2547 sayılı Kanun'un 11/b-6 maddesinde de; "Doçentlik sınavlarını düzenlemek ve ilgili Yönetmelik gereğince doçent adaylarının yayın ve araştırmalarının değerlendirilmesi ve **doçentlik sınavı ile ilgili esasları tespit etmek** ve jürileri seçmek ÜAK'ın görevleri arasında sayılmıştır. Danıştay da üniversitede doçent unvanı ile görev yapacak akademik personelin bilimsel yayın ve eserlerinin belli düzeyde olmasını sağlamak, eğitimin kalitesini yükseltmek ve başvurulara yapılacak olan değerlendirmenin objektif kriterlere göre gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla Yönetmeliğe uygun nitelikte koşullar getirilmesinin hukuka, mevzuata ve akademik hizmetin gereklerine uygun olacağına karar vermiştir^[16].

Üniuersitelerarası Kurul'un doçentlik sınavlarına yapılacak başvurularda değerlendirmeye tabi tutulacak eserlerle ilgili olarak vermiş olduğu önemli ilkelerden biri; makalelerin sanal/elektronik veya fiziki ortamda yayımlanmış olması zorunluluğudur. Bu kural ilk kez 2006 yılında yapılacak doçentlik sınavlarından itibaren geçerli olmak üzere 14.09.2005 tarihli ÜAK toplantısında kabul edilmiştir. Söz konusu düzenleme gereği "yayına kabul yazılarının" doçentlik başvurularında puanlamaya ve değerlendirmeye tabi tutulabilmesi mümkün değildir. Geçmişte pek çok uygulamada kötüniyetli kullanımlara dahi konu olmuş "yayına kabul yazıları" artık doçentlik başvurularında bir önem taşımamaktadır^[17]. 31.12.2015 tarihinde yayımlanan Doçentlik Sınavı

[15] Doçentlik Sınavının usul ve esaslarını belirlemek konusunda 2547 sayılı Kanun uyarınca kendisine yetki verilen Üniuersitelerarası Kurul tarafından hazırlanan "Asgari Koşulların Sağlandığına İlişkin Bildirim Formu" nda yer alan "SSCI, SCI Expanded, AHCI veya eğitimle ilgili uluslararası alan endeksleri kapsamındaki hakemli dergilerde tek yazarlı özgün makale, Endeks adı ISI Database" bölümüne ilişkin olarak, davacının belirtmiş olduğu eserin adı geçen endeks kapsamında yer almadığı anlaşıldığından davalı idare tarafından tesis edilen işlemlerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır. **ANKARA 10.İDARE MAHKEMESİ, 2008/1726 E., 2008/2024 K. SAYILI İLAMI.**

[16] **DANIŞTAY 8.DAİRESİ, 2002/1980 E., 2003/4819 K. SAYILI İLAMI.**

[17] Dava konusu düzenlemeden önce doçentlik sınavına başvurularda asgari koşulları sağladığı yayınlarda, "yayına kabul yazıları" kabul edilmekte iken son yıllarda ortaya çıkan yayına kabul yazıları düzenleme, yayına kabul yazıları alınıp doçent olunmasına rağmen makalelerin bir daha hiç yayınlanmaması ya da koşulu sağladıkları yayınlara

Başvuru Şartlarına göre de “Yayımlanmış Makale; Alanında bilime katkı sağlamış olmak şartıyla özgün kağıt veya elektronik ortamda yayımlanmış veya yayımlanmak üzere DOI numarası almış makale” yi ifade etmektedir.

Buna göre makalede 1’nci sırada yer alan yazara 0,8 puan, 2’nci sırada yer alan yazara 0,6 puan, 3’ncü sırada yer alan yazara da 0,5 puan verilmekte ve bu puan tablosuna göre adayların tüm yayınları değerlendirilerek asgari 6 puanın tamamlanmış olması şartıyla doçentlik başvurusu kabul edilmektedir. Ancak ÜAK tarafından matematiksel karşılığı açıkça belirlenen bu puanlama sistemine rağmen çoğu zaman jüri üyelerinin mevcut puanlama sisteminin dışına çıkarak **keyfi olarak kendi takdir ettikleri** puanları adaylara verebildikleri görülmektedir^[18]. Örneğin makalede 3’ncü sırada yazar olan bir adaya 0,5 puan yerine 0,1 puan verilebilmekte veya puanlamaya tabi tutulması gereken yayınlara hiç puan da verilmeyebilmektedir. Jüri üyelerinin bu şekilde bir takdir yetkileri bulunmamaktadır. Puanlama sisteminde “bağlı yetki” ile yetkilendirilmiş olup yetkileri bulunmayan bir konuda jüri üyeleri tarafından hukuka aykırı işlemler tesis edilebilmektedir. Aşağıda; doçentlik sınavına başvuru yapmış ancak jüri üyelerinin hatalı puanlama sistemi nedeniyle “asgari başvuru koşulunu sağlamadığı” iddia edilen adaylar hakkındaki değerlendirme notlarına yer verilmekte olup, sınavın uygulanmasına ve jürinin puanlama sistemindeki keyfilige delil teşkil etmesi bakımından şâyân-ı dikkat örnek uygulamaları ortaya koymaktadır^[19]:

MA: Adayın jüri üyelerinin bir tanesi asgari koşulları sağlamadığını beyan etmiştir. Diğer jüri üyeleri adayın çalışmalarını başarılı bulmuş ve asgari 6 puanın üzerinde bir puanla çalışmalarını değerlendirmişler olup ancak bir jüri üyesi, adaya 5,65 puan vermiştir. Jüri üyesi adayın çalışmalarının niçin asgari başvuru koşulunu sağlamadığı

ilişkin makalelerin doçentlikten sonra yayından çekilmesi gibi sorunlar ve sahtekarlıklar sebebiyle konunun çeşitli Temel Alan Danışma Komisyonlarınca ve Doçentlik Sınav Komisyonunda görüşüldükten sonra konuyla ilgili önerinin Üniversitelerarası Kurul’a sunulması üzerine, Üniversitelerarası Kurul’un 14.9.2005 tarihli toplantısında alınan kararla; 2006 döneminden itibaren doçentlik başvurularında ve bütün temel alanlarda başvuru koşullarını sağlayan eser/makalelerde yayımlanmış şartının aranması (yayıma kabul belgesinin geçerli olmamasına) karar verilmiştir. Doçentlik için yapılan dava konusu düzenleme kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olup üst normlara aykırı bir yönü de bulunmamaktadır. **DANIŞTAY 8.DAİRESİNİN 2005/6043 ESAS, 2007/1406 KARAR SAYILI İLAMI.**

- [18] Hukuk devletinde idarenin takdir yetkisi mutlak ve sınırsız değildir. Takdir yetkisi keyfi hareket veya mutlak ve sınırsız hareket imkanı olmayıp yetkinin hukuka uygun olarak, kamu yararı ve kamu hizmetinin gerekleri göz önünde bulundurularak kullanılması gerekir. YAŞAR, s. 114, AKYILMAZ/SEZGİNER/KAYA, s. 143., GİRİTİLİ/BİLGEN/ AKGÜNER/BERK; s. 134-135. ATAY, s. 405. ÇAĞLAYAN, s. 176-177. , AKYILMAZ, s. 182.
- [19] Doçent adaylarının ve jüri üyelerinin açık kimlik bilgileri verilmemiş sadece isimlerinin baş harfleri verilmiştir.

yönünde puanlama yaparken puanlama kriterlerine (0,8, 0,6, 0,5 ile çarpım) aykırı hareket etmektedir. Örneğin 2 yazarlı bildiride bildiri başına 1 tam puanın 0,8 ile çarpılması düzenlenmişken jüri üyesi; 0,75, 0,6, 0,1 gibi nasıl hesaplandığı belli olmayan bir şekilde adaya puan vermekte olup bu haliyle jüri değerlendirmesinin dikkate alınması mümkün değildir.

SB: Jüri üyesinin puanlaması mevzuatta öngörülen puanlama sistemi ile uygun değildir. Jüri üyesi tarafından 0,3, 0,45, 0,2 şeklinde puanlamalar yapılmakta ve adayın asgari koşulu sağlayacak 6 puana ulaşmaması temin edilmektedir.

SA: Adayın jüri üyelerinin bir tanesi hariç tamamı adayın çalışmalarını başarılı bulmuş ve asgari 6 puanın üzerinde bir puanla çalışmalarını değerlendirmişler olup ancak bir jüri üyesi adaya 4,2 puan vermiştir. Jüri üyesi adayın yayınlarının pek çoğunu değerlendirme dışı tutmuş, puanlamaya dahil etmemiştir. Kendi alanında kitap yazmamış olmasını, çalışmaların özgün olmamasını, *adayın kendi çalışmalarına atıf yapmamış olmasını* vb. soyut değerlendirmelerle adayın başvuru koşullarını sağlamadığını beyan etmekte olup bu haliyle dosyanın başvuru koşullarını sağlamadığı yönündeki incelemenin somut bir dayanağı bulunmamaktadır.

TU: Adayın jüri üyelerinin bir tanesi hariç tamamı adayın çalışmalarını başarılı bulmuş ve asgari 6 puanın üzerinde bir puanla çalışmalarını değerlendirmişler olup ancak bir jüri üyesi, adayın başvuru şartlarını sağlamadığını beyan etmekte olup A1-A2-A3 yayınları için hiç puan vermemiştir. Jüri üyesi adayın çalışmalarının niçin asgari başvuru koşulunu sağlamadığı yönünde gerekçe göstermediği gibi yazmış olduğu raporda da adayın yayınlarını ayrıntılı incelemeksizin tüm yayınlar için 4 satırlık ortak bir paragraf yazıp adayın başvuru koşullarını sağlamadığını beyan etmektedir. Hiçbir gerekçe bulunmamaktadır.

SO: Aday hakkında 3 jüri üyesi başarılı, 2 üye asgari koşulları sağlamadığı yönünde rapor yazmıştır. Jüri üyesi OÖ, adayın neden başvuru koşulunu sağlamadığı konusunda hiçbir gerekçe göstermemekte ve adayın hiçbir yayını hakkında puanlama yapmamaktadır. Diğer jüri üyesi NR ise adaya 5,6 puan takdir etmiş olup bu değerlendirmede de adayın her bir yayını hakkında ayrıntılı gerekçe yazılmadığı, neden asgari koşulu sağlayamadığının belirtilmediği görülmüştür.

NED: Adayın jüri üyelerinin bir tanesi adayı başarısız bulmuş diğer bir tanesi asgari koşulları sağlamadığını beyan etmiştir. Diğer jüri üyeleri adayın çalışmalarını başarılı bulmuş ve asgari 6 puanın üzerinde bir puanla çalışmalarını değerlendirmişler olup ancak bir jüri üyesi (NR) adaya 4,75 puan vermiştir. Jüri üyesi adayın çalışmalarının niçin asgari başvuru koşulunu sağlamadığı yönünde hiçbir gerekçe göstermediği gibi yazmış olduğu raporda da adayın yayınlarını ayrıntılı incelemeksizin tüm yayınlar için 4 satırlık ortak bir paragraf yazıp adayın başvuru koşullarını sağlamadığını beyan etmektedir. Hiçbir gerekçe bulunmamaktadır. Başarısız değerlendirmesi yapan jüri üyesinin belirttiği F1 no'lu yayına ilişkin eleştiri (Basılı bir kitabın olmaması-sadece kitapta kendisine teşekkür edilmesine rağmen beyannamede basılı kitap varmış gibi

beyan verilmesi) ise, adayın basılı diğer kitap çalışmaları göz önüne alındığında şartların sağlanması açısından yeterli görülmüştür.

GP: Güzel Sanatlar Fakültesinden başvuru yapan adayın jüri üyelerinin bir tanesi asgari koşulları sağlamadığını beyan etmiştir. Diğer jüri üyeleri adayın çalışmalarını başarılı bulmuş ve asgari 6 puanın üzerinde bir puanla çalışmalarını değerlendirmişler olup ancak bir jüri üyesi adaya 4 puan vermiştir. Jüri üyesinin adayın çalışmaları hakkındaki eleştirisi, yayınların esasına ilişkin ve yayınların başarısız olarak değerlendirilmesine yönelik eleştiriler olup ancak bu yayınlara puan verilmemesini gerektirmemektedir. Belli kıstaslara göre yapılan ayırım neticesinde adayın yayınları, yayımlandıkları yere göre puanlanmakta sonra da başarılı olup olmadığı değerlendirilmesine rağmen adayın pek çok yayını, yayının esasına ilişkin itirazlar nedeniyle değerlendirme dışı bırakılmıştır.

CO: Prof.Dr. OG, alan endekslerinde taranan dergilerde yayımlanan yayınlara puan vermemektedir. Puanlama yapmamasının hiçbir somut-geçerli nedeni bulunmamaktadır.

MOG: Jüri üyesi Prof. Dr. USA, hiçbir gerekçe göstermeksizin ve yayınlarla ilgili tek tek değerlendirme yapmaksızın 4 satırlık bir yazı ile adayın asgari koşullarını sağlamadığını beyan etmekte ve ulusal dergilerde yayımlanan 4 makaleye puan vermemektedir.

YS: Adayın jüri üyelerinin bir tanesi adayı başarısız bulmuş diğer bir tanesi asgari koşulları sağlamadığını beyan etmiştir. Diğer jüri üyeleri adayın çalışmalarını başarılı bulmuş ve asgari 6 puanın üzerinde bir puanla çalışmalarını değerlendirmişler olup ancak bir jüri üyesi (Prof. Dr. USA) adaya 4,8 puan vermiştir. Jüri üyesi adayın çalışmalarının niçin asgari başvuru koşulunu sağlamadığı yönünde hiçbir gerekçe göstermediği gibi yazmış olduğu raporda da adayın yayınlarını ayrıntılı incelemeksizin tüm yayınlar için 4 satırlık ortak bir paragraf yazıp adayın başvuru koşullarını sağlamadığını beyan etmektedir.

MY: Adayın jüri üyelerinin bir tanesi başvuru koşullarının sağlanmadığı yönünde rapor düzenlemiş olup bu raporu düzenleyen jüri üyesi adayın, ulusal hakemli dergilerde yayımlanan 17 makaleden sadece 5 tanesini değerlendirmeye almış olup diğer jüri üyeleri ise toplam 17 makale üzerinden değerlendirme yapmış ve adayın başvuru koşullarını sağladığı rapor altına alınmıştır. AK'nın aday hakkında diğer 12 makaleyi neden değerlendirmeye almadığının somut bir göstergesi bulunmamaktadır. Bu değerlendirmenin objektif/somut-genel değerlendirmelerle de bağdaşır bir yanı bulunmamaktadır.

DB: Jüri üyelerinden bir tanesi tarafından adayın ulusal hakemli dergilerde yayımlanan 3 makalesinin değerlendirme dışı tutulduğu, yine ulusal yayınevlerinde yayımlanan kitaplar olarak kodlanan kitapların da değerlendirme dışı tutulduğu anlaşıldığından bu inceleme ve değerlendirmenin somut gerekçelere

dayanmadığı düşünülmektedir. Diğer 4 jüri üyesi adayın başarılı olduğu yönünde rapor düzenlemiştir.

Yukarıdaki örnekler, Üniversitelerarası Kurul Hukuk Müşaviri olduğum dönemde Doçentlik Sınav Komisyonuna hazırlanan raporda, jüri üyelerinin puanlamada yetkilerini ne şekilde kötüye kullandıkları yönünde yapılan çalışma çerçevesinde doçentlik eser inceleme raporları hakkında yapılan değerlendirmeleri içermektedir. Eser inceleme raporlarındaki gerekçelerden anlaşılacağı üzere çoğu zaman jüri üyeleri, ulusal hakemli bir dergiyi dahi; “ben bu dergiyi ulusal hakemli dergi kabul etmiyorum” veya “ben bu makaleyi puanlamaya değer görmüyorum” şeklinde şahsi, subjektif, hukuk dışı değerlendirmelerle adayları başarısız saydıkları görülmektedir. Elbette ki mevzuatta öngörülen puanlama sistemi çerçevesinde doçent adaylarının, jüri üyelerinin takdir yetkileri, puanlama ölçütleri vb. kendileri hakkında etkili icrai sonuçlar doğuran işlemlere karşı idari yargı mercileri önünde haklarını arama/dava açma özgürlükleri bulunmaktadır.

2. Disiplin Cezalarının Doçentlik Sınavına Etkisi

Akademik personelin disiplin olarak bağlı olduğu mevzuat; “**Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı Ve Memurları Disiplin Yönetmeliği**” dir. Bu yönetmelikte bulunan disiplin cezalarından olan “Kademe İlerlemesinin Durdurulması” cezasını gerektiren eylemlerden dolayı bir akademik personelin disiplin cezası alması durumunda Yönetmeliğin 14’üncü maddesine göre doçentlik sınavına girmesi de bu süre boyunca mümkün olamamaktadır.

Yönetmeliğin “**Disiplin Cezaları**” başlığını taşıyan 4’üncü maddesinin (e) bendine göre; Kademe ilerlemesinin durdurulması; “Bulunulan kademedeki ilerlemenin fiilin ağırlık derecesine göre 1-3 yıl durdurulmasıdır” şeklinde tanımlanmaktadır. Yönetmeliğin 14’üncü maddesine göre ise “*Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını alan öğretim elemanı, yönetici, memur ve diğer personelin bulunduğu derece ve kademedeki ilerlemesi ceza süresi kadar durdurulmakla beraber, öğretim elemanının akademik yükselme ve atanması ile ilgili işlemler de ceza süresince durdurulur ve mecburi bekleme süresinden düşürülür. Memurlar bu süre içerisinde yarışma sınav ve seçmelerine giremezler*”.

Bu hüküm çerçevesinde kendisine belli bir süre (1 yıl, 2 yıl veya 3 yıl) kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilen akademik personel bu süre içerisinde doçentlik sınavına da giremeyecektir. Hatta söz konusu yasaklamanın daha da geniş yorumlanması halinde ÖSYM tarafından yapılan ALES, YDS gibi akademik atanma veya yükseltmelerde esas teşkil eden yarışma sınavlarına da, bu disiplin cezasını alan adayların girememesi gerekecektir.

Ancak uygulamada ÜAK tarafından adayların disiplin cezalarının takibine yönelik bir belge/bilgi talep edilmediğinden söz konusu Yönetmelik hükmünün uygulandığından da söz edilmesi mümkün görünmemektedir. Sadece bu yönde bir başvuru veya şikayet durumunda söz konusu hükmün uygulama kabiliyeti devreye girmekte olup ÜAK tarafından re'sen bir disiplin araştırması yolu işletilmemektedir. Danıştay da kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış bir akademik personelin bu süre içerisinde doçentlik sınavına başvuramayacağını kabul etmektedir^[20].

Yönetmeliğin 9'uncu maddesine göre; Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiil ve haller sayılmaktadır. Sayılan eylemlerde bulunan ve kendilerine belli bir süre kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilen öğretim elemanları hakkında; bu süre içerisinde doçentlik sınavı veya kadroya atanma da dahil olmak üzere akademik yükselme ve atanması ile ilgili işlemler durdurulacak ve bu süre içerisinde hiçbir yarışma sınav ve seçmelerine girilemeyecektir.

3. Asgari Başvuru Koşulunun Sağlanıp Sağlanmadığı İncelemesi

Doçentlik sınavlarında jüri üyeleri tarafından sıklıkla ihlal edilen kurallardan bir tanesi de, adayların yayınları değerlendirilirken bu yayınların hem asgari başvuru koşulunu sağlamadığını iddia edip hem de bu eserleri değerlendirmeye tabi tutmaktır. Zira jüri üyelerine gönderilen matbu eser inceleme değerlendirme formlarında açıkça; "asgari başvuru koşulunu sağlamayan yayınlar için bilimsel

[20] Dosyanın incelenmesinden, Kafkas Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesinde yardımcı doçent olarak görev yapan davacıya daha önce Ondokuz Mayıs Üniversitesinde görev yapmakta iken Eğitim Fakültesi Dekanlığınca ... tarihinde 3 yıl süre ile kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verildiği, cezanın kesinleştiği, ceza süresi bitmeden davacının ... tarihinde Doçentlik Bilim sınavına girmek için başvuruda bulunduğu, sınavla ilgili işlemlere başlanmışken davacının disiplin cezasının fark edilmesi üzerine, doçentlik bilim sınavına girmesinin uygun olup olmayacağına YÖK den sorulduğu, YÖK Yürütme Kurulunun ...gün ve 16 sayılı kararı ile davacının cezalı olduğu süre içerisinde anılan sınava girmesinin uygun olmadığına karar verdiği, Kafkas Üniversitesi Rektörlüğünce durumun Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına iletilmesi üzerine de ... gün ve ... sayılı işlem ile davacının sınavının durdurulduğu anlaşılmıştır. Bu durumda ... tarihinde üç yıl süre ile kademe ilerlemesinin durdurulması cezası aldığı tartışmasız olan davacının, bu süre dolmadan Doçentlik Bilim Sınavına alınmamasına ve sınava ilişkin işlemlerinin durdurulmasına ilişkin işlemlerde yasal düzenlemelere aykırılık bulunmamaktadır. Davacı vekili tarafından, bilim sınavına girmenin, Yönetmelikte belirtilen anlamda yükselme ve atanma işlemi olmadığı öne sürülmekte ise de, 2547 sayılı Yasanın 25. maddesi uyarınca, doçentliğe atanmada profesörlerdeki gibi kadro şartı aranmadığından bu sava itibar edilmemiştir. Açıklanan nedenlerle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine karar verildi. **DANIŞTAY 8. DAİRESİ 1996/2540 E., 1998/3871 K. SAYILI İLAMI. (DAN-DER; SAYI:100)**

inceleme yapılmayacağı^[21] ancak neden adayın asgari koşulu sağlamadığına yönelik gerekçe yazılacağı” hususu belirtilmektedir. Buna rağmen pek çok jüri üyesi doçent adaylarının eserlerini değerlendirirken bir yandan bu eserlerin asgari başvuru koşulunu sağlayan eserler olmadığını iddia ederken diğer taraftan eserleri nitelik olarak değerlendirmeye aldıkları, yeterli bilimsel nitelikte olup olmadıkları yönünde rapor yazdıkları görülmektedir. Doçent adayları tarafından asgari koşulu sağladığı iddia edilen yayınlar jüri üyeleri tarafından kabul edilmeyecekse bu durumun gerekçesinin de açıkça belirtilmesi gerekir. Örneğin, tek yazarlı veya birinci isim yazarlı olması gereken bir yayında adayın 2’nci veya 3’ncü isim yazar olması veya doktora öncesi yayımla başvuru yapılması veya makalenin yayımlandığı derginin ulusal/uluslararası endekslerde taranan dergi olmaması gibi somut gerekçelerin jüri üyeleri tarafından açıkça belirtilmesi gerekir. Ancak fiili uygulamada jüri üyeleri keyfi olarak ve hiçbir gerekçe göstermeksizin adayların asgari koşulu sağlayan yayınlarını, “asgari koşulu sağlamayan yayın” olarak beyan ettikleri görülmektedir. Hatta jüri üyeleri tarafından bu şekilde rapor yazılırken çoğu zaman bilimsel/nesnel kriterlerden uzaklaşarak tamamen sübjektif, adaya özgü, taraflı raporlar yazıldığına şahit olunmaktadır. Jüri üyeleri, YÖK, ÜAK veya TÜBİTAK kriterlerine göre “ulusal/uluslararası hakemli dergi” kabul edilen dergileri çoğu zaman kabul etmemekte ve bu dergilerde yayımlanan makaleleri değerlendirme dışı bırakabilmektedirler. Jüri üyelerinin, ulusal/uluslararası hakemli dergi olup olmama konusunda yaptıkları değerlendirmeler de idari yargı denetimine tabidir.^[22]

[21] Doçent adaylarını değerlendirecek olan jüri üyeleri, asgari koşullara uygunluk ve eser inceleme aşamasında toplanmayarak her biri hazırlayacağı raporu ÜAK Başkanlığına gönderecektir. Bu değerlendirmede jüri üyeleri önce adayın çalışmalarının o bilim alanı için öngörülen asgari akademik koşulları sağlayıp sağlamadığını belirleyecektir. Asgari akademik koşulları sağlamayan adayların eser *incelemesi yapılmayacak*, sağlayanların ise eserleri incelemeye tabi tutularak eser inceleme aşamasında başarılı olup olmadığına karar verilecektir. **ANKARA 3.İDARE MAHKEMESİNİN 2005/1435 ESAS, 2006/1872 KARAR SAYILI İLAMI.**

[22] Olayda davacının başarısızlığının gerekçesi özü itibarı ile davacının makalesinin yayımlandığı International Journal of Educational Reform dergisinin, Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme Temel Alanı içinde belirlenen indekslerde yer alıp almadığı oluşturmaktadır. Söz konusu derginin davalı idarece Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme Temel Alanı için kabul edilen ERIC indeksinde yer alıp almadığı hususu davalı idareye sorulmuş olup gönderilen cevap eki belgelerden, derginin, 2008 yılı başlarında listede görülmediği, 2008 yılı sonlarına doğru 2004 yılından itibaren listeye alındığının belirtildiği, buna göre halen geçerli olan internet bilgileri gerekse dosyada yer alan tarama listelerine göre söz konusu derginin 2002 yılından geçerli olmak üzere tarandığının kabulü gerekmektedir. Bu durumda makalesinin yayımlandığı International Journal of Educational Reform dergisinin Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme Temel Alanı için kabul edilen ERIC indeksi tarafından 2002 tarihinden günümüze kadar tarandığı, davacının söz konusu

“Doçentlik Sınavına Başvuru Şartları” nda belirtilen kıstaslara uymayan yayın, eser, makale ve diğer bilimsel faaliyetler nedeniyle asgari başvuru şartlarının tamamlanamadığı durumlarda ise doçentlik başvurusunun reddedilebileceği elbette ki kabul edilmektedir^[23].

Asgari başvuru koşullarının sağlanıp sağlanmadığı veya eser inceleme sonucunda adayın başarılı olup olmadığı konusunda karar verme yetkisi jüri üyelerine ait olup bu konuda Doçentlik Sınav Komisyonunun veya ÜAK Genel Sekreterliğinin herhangi bir yetkisi bulunmamaktadır^[24].

4. Eserlerinin Nitelik Değerlendirmesini Yapma Yetkisi

Doçentlik Sınav Komisyonunun veya alt komisyonların, doçent adaylarının Üniversitelerarası Kurula sınav başvurusu üzerine başvuru formu ile ekli belgelerin eksiksiz ve usulüne uygunluğunu kontrol etme yetkisi tanınmış olup eserlerin nicelik, nitelik^[25] ve doçentlik bilim alanına uygunluğu açısından incelenerek

makalesinin adı geçen derginin Fail 2007 sayısında yayınlandığı görüldüğünden davalı idarece davacının asgari koşulları taşımadığı gerekçesi ile Şubat 2008 döneminde katılmış olduğu doçentlik sınavı eser incelemesi aşamasında başarısız sayılmasına ilişkin dava konusu işlemden hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır. **ANKARA 6. İDARE MAHKEMESİNİN 2009/361 ESAS, 2010/248 KARAR SAYILI İLAMI.**

[23] Dosyanın incelenmesinden davacının Temel Alan Danışma Komisyonlarıncı belirlenen başvuru koşullarından, uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmış en az üç makalesinin bulunması koşulunu taşımadığı anlaşılmakta olup bütün temel sağlık bilimleri alanında aranılan koşulun sağlık alanında aranmaması düşünülemeyeceğinden başvuru koşullarını taşımayan davacının isteminin reddine ilişkin işlemde mevzuata aykırılık bulunmamıştır. **ANKARA 2.İDARE MAHKEMESİNİN 2001/1169 ESAS, 2002/460 KARAR SAYILI İLAMI.**

[24] Doçent adaylarının asgari akademik koşulları sağlayıp sağlamadığına ve eser inceleme aşamasında başarılı olup olmadığına karar vermek jüri üyelerinin yetkisindedir. Bu karar, her bir jüri üyesince düzenlenecek raporlarda yer alan olumlu ve olumsuz görüşler sayılarak belirlenecektir. Bu aşamada Doçentlik Sınav Komisyonunun görev ve yetkisi ise jüri üyelerince gönderilen raporlarda yer alan görüşleri sayarak bu suretle adayın başarılı olup olmadığını belirlemekten ibarettir. Yoksa komisyonun, jürinin oybirliği veya oçoçluğu ile asgari koşulları sağladığına karar verip başarılı bulduğu adayın asgari koşulları sağlamadığına ve başarısız olduğuna karar verme yetkisi bulunmamaktadır. Kaldı ki doçent adayını sözlü sınava tabi tutup sonucunda başarılı olup olmadığına karar verecek olan da jüridir. **ANKARA 3.İDARE MAHKEMESİNİN 2005/1435 ESAS, 2006/1872 KARAR SAYILI İLAMI.**

[25] Uyuşmazlık konusu olayda dosyadaki bilgi ve belgeler ile mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, davalı idarece oluşturulacak komisyonun görevi, adayların başvuru formu ve ekli belgelerinin eksiksiz ve usulüne uygunluğunu kontrol etmek olduğu, diğer bir ifade ile evraklar üzerinde şekli inceleme yaparak adayların göndermesi gerekirken göndermediği veya usulüne uygun olarak düzenlemediği başvuruları tespit ederek eksiklikleri tamamlamak olduğu belirtilmiş olup doçentlik sınavına başvuran adayların

adayın eser inceleme aşamasında başarılı olup olmadığına karar verme yetkisi ve görevi Doçentlik Sınav Komisyonunca belirlenecek sınav jürisine aittir. Bu çerçevede Doçentlik Sınav Komisyonu ve alt komisyonlar adeta bir ön inceleme merkezi gibi çalışmakta olup ancak adayların eserlerinin nitelik, nicelik, başvuru alanla ilgili olup olmama veya yayınların özgün eser olup olmadığı konusunda gerek bu komisyonların ve gerekse ÜAK Genel Sekreterliğinin herhangi bir inceleme yetkileri bulunmamaktadır^[26]. Bir başka ifade ile idare hukuku kuralları çerçevesinde söz konusu hususlarda adayı değerlendirme yetkisi jüri üyelerine aittir. Aksi uygulama “*yetki tecaviüzüne*” vücut verecektir^[27].

yayınlarının niteliğine ilişkin her türlü inceleme yetkisi ise doçentlik sınav jürilerine verildiği görüldüğünden belirtilen yetki ayırımına uyulmayarak tesis edilen işlemde mevzuata uyarlık bulunmamaktadır. **ANKARA 5.İDARE MAHKEMESİNİN 2008/1867 ESAS 2009/416 KARAR SAYILI İLAMI.**

- [26] Davacının, Nisan 2009 döneminde doçentlik için ÜAK Başkanlığına başvurduğu, başvuru dosyasının incelenmesi aşamasında, asgari koşulları sağladığına ilişkin beyannameye başlıca yazar olduğunu belirttiği yayınların tek yazarlı olmadığı, danışmanlığını yaptığı lisansüstü öğrencileriyle birlikte yazıldığı, ancak söz konusu yayınlarda başka yazar isimlerinin de yer aldığı belirlendiği, 04.08.2009 tarihli işlemle davacıdan, başvuru tarihi itibarıyla lisansüstü tezlerden üretilmiş SCI-Expanded kapsamındaki dergilerde başlıca yazar olarak yayınlanmış başka özgün makalesi var ise göndermesinin istenildiği, davacının bila tarihli dilekçesi üzerine davalı idarece yapılan değerlendirme sonucunda başvurusunda belirttiği yayınların SCI-Expanded kapsamındaki dergilerde başlıca yazar olarak yayımlanmış özgün makale olmadığı anlaşıldığından bahisle davacının doçentlik başvurusunun iptal edildiği anlaşılmaktadır. Davalı idarece, başvuru aşamasında yayınların özgün olup olmadığı yönünde değerlendirme yapılmasının eser inceleme aşamasında geçerli olan bir husus olduğu, başvuru aşamasında davacının yayınlarının içeriği yönünden değerlendirme yapılmasının mümkün olmadığı açık olup başvuru koşullarını, yayınların içeriği yönünden de değerlendirme yaparak genişletmek suretiyle tesis olunan davacının doçentlik başvurusunun reddine ilişkin işlemde hukuka uygunluk görülmemiştir. **ANKARA 9.İDARE MAHKEMESİNİN 2009/1570 ESAS, 2010/995 KARAR SAYILI İLAMI.**
- [27] Dava dosyasının incelenmesinden davacının doçentlik sınav başvurusunun A3 A4 ve A6 nolu makalelerinin, başvurduğu 1056 kodlu tıp eğitimi bilim alanı ile ilgili olmadığından bahisle adaya söz konusu yayınları dışındaki yayınlarını en geç bir ay içinde göndermesi aksi takdirde başvurusunun reddedileceğinin bildirildiği, ilgilinin doçentlik başvuru dosyasının yeniden incelenmesini talep ettiği ancak yapılan inceleme sonucunda belirtilen yayınlarının başvuru alanı ile ilgili olmadığından bahisle reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır. ***Üniversitelerarası Kurula ilgililerin doçentlik sınav başvurusu üzerine başvuru formu ile ekli belgelerin eksiksiz ve usulüne uygunluğunu kontrol etme yetkisi tanınmış olup eserlerin nicelik, nitelik ve başvuru alan doçentlik bilim alanına uygunluğu açısından incelenerek adayın eser inceleme aşamasında başarılı olup olmadığına karar verme yetkisi ve görevi Doçentlik Sınav Komisyonunca belirlenecek sınav jürisine ait olduğundan*** ve davacının doçentlik sınav başvurusu için sunulması gereken başvuru formu ile ekli belgeleri eksik olarak sunduğu yönünde davalı idarece herhangi bir sav ve saptamada bulunulmadığından ***ilgilinin sunduğu yayınları arasında yer alan üç makalenin başvurduğu bilim alanı ile ilgili olmadığından bahisle*** doçentlik sınav başvurusunun reddine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık

Eserlerin nitelik değerlendirmesi konusunda bir başka husus; hakkında etik ihlal iddiası bulunan yayınların Etik Komisyonunda incelenmesi zorunluluğudur. Yayınları hakkında etik ihlal iddiası bulunan bir adayın, etik inceleme komisyonları tarafından gerekli inceleme ve araştırmalar yapılmadan doçentlik sınavına devam edilmesi, adayın sözlü sınav aşamasına alınması veya bu inceleme yaptırılmaksızın adayın doğrudan başarısızlığına karar verilmesi hukuka aykırı olacaktır. Bu konuda bazı adaylara ayrımcılık yapıp, haklarında etik ihlal iddiası bulunduğu halde dosyalarının etik komisyona gönderilmemesi, ÜAK Genel Sekreterlik görevlilerinin ceza ve disiplin hukuku yönünden sorumluluklarının doğmasına da sebebiyet verebilecektir^[28].

5. Adaylar Hakkında Yapılan Başarılı/Başarısız Değerlendirmelerinin Gerekçeleri ve Gerekçeli Kişisel Rapor Yazma Zorunluluğu

2547 sayılı Kanun'un "Doçentlik sınavı" başlığını taşıyan 24'ncü maddesinde; *Doçentlik sınav jürisinde yer alan asıl ve yedek üyelerin, adayın akademik çalışmalarının her birini değerlendirerek hazırladıkları ayrıntılı ve gerekçeli kişisel raporlarını Üniversitelerarası Kurula gönderecekleri* düzenlenmiş olup, kanunun bu emredici hükmünden 3 önemli sonucun çıkarılması gerekmektedir.

1. *Adayın her bir çalışmasının değerlendirilmesi zorunluluğu,*
2. *Ayrıntılı ve gerekçeli eser inceleme raporu yazılması zorunluluğu*^[29],

görülmemiştir ANKARA 11. İDARE MAHKEMESİNİN 2008/1715 ESAS., 2009/873 KARAR SAYILI İLAMI.

[28] Mahkememizin 31.01.2003 günlü ara kararıyla davalı idareden, davacının bir eserini inceleyen ve başkasına ait eser ile benzeştigi sonucuna vardığından diğer eserleri derinlemesine incelemeyen jüri üyesinin sunduğu rapor üzerine ne tür işlem yapıldığı, Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin 11.maddesi gereğince durumun Doçentlik Sınav Komisyonuna sunulup sunulmadığının sorulmasına istinaden gönderilen bilgi ve belgelerin incelenmesinden, söz konusu durumun sınav komisyonuna iletilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda eser incelemesi aşamasında davacının bir eserini inceleyen ve başkasına ait eser ile benzeştigi sonucuna vardığından diğer eserleri derinlemesine incelemeyen jüri üyesinin sunduğu rapor üzerine yukarıda bahsedilen Yönetmelik hükmü uyarınca durumun Doçentlik Sınav Komisyonu tarafından Etik Komisyona iletilmesi, bu komisyon tarafından mevcut durumun değerlendirilmesi sonucunda davacı hakkında işlem tesis edilmesi gerekirken aksi yönde tesis edilen işlemde hukuki isabet bulunmamaktadır. ANKARA 11. İDARE MAHKEMESİNİN 2002/1047 ESAS., 2004/253 KARAR SAYILI İLAMI.

[29] "Bazı jüri üyeleri tarafından adayın tüm eserlerinin nicelik, nitelik ve başvuru alanına uygunluğu açısından ayrıntılı olarak incelenmediği ya da yaptıkları incelemenin sonuçlarının raporlarında gerektiği biçimde belirtilmediği bu nedenle adayın puan almaya hak akzandığı bazı eserlerinin değerlendirme dışı bırakıldığı aynı nedenle adayın başarısız olduğunu belirten raporlardan ikisinde akademik değerlendirme kriterlerine uyulmadığı, adayın eserlerinin teorik çerçeveleri içinde ele alınmadığı belirtilmiş olup davalı idarenin

3. Raporların; “*kişisel rapor*” niteliğinde (müşterek rapor değil) olması zorunluluğudur.

2547 sayılı Kanun’un bu emredici düzenlemesi karşısında jüri üyelerinin ortak/müşterek rapor yazmaları mümkün olmadığı gibi, bu ifadeden hareketle birbirleri ile haberleşmeleri ve istişare etmek suretiyle rapor yazmaları da önlenmek istenmiştir.

2015 yılında kabul edilen, “Doçentlik Sınavına İlişkin Esaslar” ın, “Çeşitli Hükümler” başlığını taşıyan 8’nci maddesine göre; özgeçmiş ve eserler listesinde *akademik çalışmalar ile ilgili* tüm eserlerin yazılması ve daha önceki dönemlerde doçentlik sınavına başvuru, haklarında etik ihlalde bulduklarına karar verilen adayların, bu yayınlarını yayın listesinde kısa açıklama ile belirtmeleri gerektiği düzenlenmiştir. Bu çerçevede adayın bazı akademik yayınlarını doçentlik başvuru dosyasına koymaması veya jüriden saklaması, hakkında olumsuz bir değerlendirme yapılmasına yol açabilir. Ancak maddenin lafzından anlaşılacağı üzere sadece akademik çalışmaların başvuru dosyasına yazılması gerektiği belirtildiğinden, akademik nitelikte olmayan örneğin gazete köşe yazıları, yorum sayfa yazıları, haftalık/aylık vb. dergilere yapılan yorum ve benzeri çalışmaların doçentlik dosyalarında belirtilmesine gerek yoktur. Yine madde metninden anlaşıldığı üzere adayın etik ihlal içeren yayınları ile ilgili de başvuru dosyasında kısa açıklama yapmaları hususu düzenlenmiştir.

Kanun metninden çıkarılacak diğer sonuç ise; adayın çalışmaları hakkında genel nitelikte bir başarılı/başarısız değerlendirmesi yerine; adayın her bir çalışması hakkında *ayrıntılı ve gerekçeli* rapor yazılması zorunluluğunun bulunmasıdır. Bu husus; idarenin işlem ve eylemlerinin denetlenebilirliğinin temini açısından son derece önemlidir. Doçent adaylarının çalışmaları; Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenen; nicelik ve alana uygunluk bakımlarından asgari koşulları sağlasa bile, özgünlük, içerik ve bilimsel nitelik bakımından jüri üyelerinin başarılı/başarısız değerlendirmesine açık çalışmalardır.

Doçentlik sınavı ile ilgili olarak jüri üyeleri tarafından akademik çalışmalarının incelenmesi sonucunda düzenlenen eser inceleme raporlarında adayların başarılı veya başarısız olarak değerlendirilmesine gerekçe oluşturan çok çeşitli sebepler görülmektedir. Bu değerlendirmelere temel dayanak teşkil eden sebepler;

birlikçi raporuna itirazı yerinde görülerek söz konusu rapor mahkememizce de benimsenmiştir. Bu durumda yukarıda bahsedilen birlikçi raporuna gör edavacının doçentlik sınavına ilişkin olarak sunmuş olduğu eserlerin doçentlik sınavı yönetmeliği uyarınca nicelik, nitelik yönünden başarılı sayılması gerekirken aksi yönde tesis edilen işlemde hukuki isabet bulunmamaktadır. **ANKARA 11.İDARE MAHKEMESİNİN 2004/1689 ESAS, 2006/276 KARAR SAYILI İLAMI.**

objektif, bilimsel, nesnel nitelikli değerlendirmeler olabildiği gibi, hiçbir bilimsel temele dayanmayan keyfi ve sübjektif değerlendirmelerden de oluşabilmektedir. Doçent adayları hakkında değerlendirme yapan jüri üyelerinin gerekçeleri incelendiğinde adayların;

- Bilimsel açıdan kendisini sürekli geliştirmesi, sürekli ve istikrarlı bir akademik çalışma içerisinde bulunması,
- Yayınlarının bilime belirli bir başarı ve katma değer getirmesi^[30]
- Bilim dalı ile ilgili olarak Üniversitelerde dersler vermesi,
- Başvurduğu bilim dalı ile ilgili bilime özgün ve yenilikçi aktif katkısının bulunması, akademik çalışmalar yapmış olması,
- Seri çalışma, derleme ve olgu sunumu olarak saygın yerli ve yabancı dergilerde yayınlanmış veya yayına kabul edilmiş eserlerinin bulunması,
- Yurtiçi ve yurtdışı kongrelere katılarak bilgi ve becerisini geliştirmiş olması,
- Yıllık kongrelere katılarak bilgi ve becerisini geliştirmiş, kendisini eğitmiş olması,

gibi sebepler; adayın çalışmalarının “başarılı” olarak değerlendirilmesinde esas alınan gerekçeler arasında yer almaktadır^[31]. Buna karşılık adayın;

[30] ANKARA 16. İDARE MAHKEMESİNİN 2009/383 ESAS, 2010/667 KARAR SAYILI İLAMI.

[31] Mahkememizin kararı uyarınca yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda davacının doçentlik sınavına başvurduğu Radyodiagnostik Bilim Dalı öğretim üyelerine yaptırılan ve mahkememize sunulan bilimse raporda; “**Davacının seri çalışma, derleme ve olgu sunumu olarak saygın yerli ve yabancı dergilerde yayınlanmış veya yayına kabul edilmiş** 26 eseri bulunmaktadır. Bu çalışmaların 14’ünde 1.isim, 4’ünde 2.isim olarak yer almaktadır. İsmi daha geride olan çalışmaların çoğu diğer kliniklerle yapılmış multidisipliner çalışmalar olup davacı burada tek radyolog olarak yer almıştır. Sergilenen çalışmalarda radyolojinin değişik konuları ele alınmış ve yoğunlukla manyetik rezonans görüntüleme olmak üzere değişik modaliteler başarı ile kullanılmıştır. Olgu sunumlarında nadir vakaları sergileyerek **literatüre katkıda bulunmuştur. Yurtiçi ve yurtdışı kongrelere katılarak bilgi ve becerisini geliştirmiş**, radyoloji camiası ile paylaşmıştır. **Ayrıca yıllık kongrelere katılarak bilgi ve becerisini geliştirmiş, kendisini eğitmiştir**”. Şeklinde değerlendirilerek “Bilimsel dosyası içerik olarak radyodiagnostik anabilim dalında doçentlik için eserlerin incelenmesi aşamasında 2547 sayılı yasanın 8.maddesi uyarınca tarafımızca oybirliği ile yeterli ve uygun bulunmuştur” denildiği görülmüştür. Bu durumda davacının doçentlik sınavında başarısız sayılmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır. ANKARA 7. İDARE MAHKEMESİNİN 2001/125 E., 2002/447 K. SAYILI İLAMI.

- İlk el kaynaklar mevcut ve ulaşılabilir olduğu halde eserlerinde genellikle ikinci el kaynaklara referans verilmesi, ilk el kaynak kullanımına ilişkin asgari nesnellik ve ilk el kaynak kullanımının ilişkin metodolojik kuralların yeterince içselleştirilememesi,
- Alanı ile ilgili temel kaynak eserlerin yeterince incelenmemiş olması,
- İlgili bilim alanının metodolojisini kullandığına dair bilgiye rastlanılmaması,
- Çalışmalarında araştırma sorusunun mevcut olmaması, mevcut olanların ise basit, betimleyici olmanın ötesine geçmemesi,
- Değerlendirmeye alınan eserlerin literatüre herhangi bir katkısının olmaması,
- Üniversitelerarası Kurul'un belirlediği nicelik ve alana uygunluk bakımından asgari koşulları sağlamaması,
- Araştırma ve yayınlarının orijinal bilimsel araştırma ve yayım niteliği taşıyıp taşıyamaması^[32],
- Hiç ilk isim yayınının olmaması,
- Hiç bilimsel atıf almaması^[33],
- Alanı ile ilgili hiç ders anlatmamış olması,

[32] Dairemizce davacının yayınları üzerinde yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen raporda; davacının yayınlarının yurtiçi ve yurtdışında oftalmolojiye kayda değer bir katkıda bulunmadığı, **eserlerin orijinal bilimsel araştırma ve yayınlar niteliğinde olmadığı** belirtilmiştir. Bu nedenle Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin 8.maddesi uyarınca doçentliğe yükseltilebilmek için özgün ve bilimsel araştırma ve yayınlar yapmış olma koşulunu sağlamadığı anlaşılan davacının, doçentlik sınavının bu aşamasında başarısız sayılmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır. **DANIŞTAY 8. DAİRE BAŞKANLIĞININ 2000/279 E., 2000/7359 K. SAYILI İLAMI.**

[33] Davacının doçentlik sınavının eser incelemesi aşamasında başarısız sayılarak doçentliğe yükseltilmemesine ilişkin işlemin iptali istenilmektedir. Mahkememizce davacının araştırma ve yayınlarının orijinal bilimsel araştırma ve yayım niteliği taşıyıp taşımadığının buna göre çalışmalarının doçentlik için yeterli olup olmadığıнын saptanması amacıyla yaptırılan bilirkişi incelemesinde; davacının **hiç 1. İsim yayınının olmadığı, hiç bilimsel atıf almadığı, makale ve tebliğlerinin tümü incelendiğinde ne sayı ne de içerik açısından yeterli olmadığı görüşüne varılarak** sonuçta ilgilinin 2547 sayılı Kanununun 24. Maddesi ve doçentlik Sınav Yönetmeliği hükümlerine göre yayın aşamasında doçentlik için yeterli olmadığı yönünde kanaat bildirilmiş olup bu görüş Mahkememizce hükme esas alınabilecek nitelikte görülmüştür. Bu durumda tesis edilen işlemde mevzuata aykırılık görülmemiştir. **ANKARA 9. İDARE MAHKEMESİ'** nin 2001/126 E., 2002/384 K. sayılı ilamı.

gibi sebepler de adayın çalışmalarının “başarısız” olarak değerlendirilmesinde esas alınan örnek gerekçeler arasında yer almaktadır^[34]. Tabidir ki tesis edilen “başarılı” veya “başarısız” konulu işlemin gerekçesi niteliği taşıyan yukarıdaki tespitler, idari işlemin sebep unsurunun denetlenebilirliği çerçevesinde idari yargı yargı denetimine tabidir.

6. Bir Bilim Dalında Doçent Olabilmek İçin Lisansüstü Eğitimini de O Bilim Dalında Yapılmış Olması Zorunluluğu Var mıdır?

31.12.2015 tarihinde yayımlanan Doçentlik Sınavına Başvuru Şartları kapsamında, hukuk temel alanından doçentlik sınav başvurusu yapacak adaylarda Hukuk Fakültesi mezunu olma şartı ile adayın sadece “doktora yaptığı bilim alanından” doçentlik sınavına başvurabileceği şartı getirilmiştir. Bu şartın sadece “hukuk” alanından yapılacak başvurulara hasredilmesi buna mukabil diğer hiçbir alanda bu şekilde bir şarta yer verilmemesi çok önemli bir eksiklik olarak kabul edilebilir. Örneğin tıp alanından yapılacak başvurulara yürürlüğe konulan mevzuata göre; tıp fakültesi mezunu olma şartı bulunmamaktadır. Hukuk alanında yapılan doçentlik başvurularında hukuk fakültesi mezunu olmak ve sadece “doktora yaptığı bilim alanından” doçentlik sınavına başvurabilmek şartı ile ilgili olarak daha önce idari yargı mercileri önünde gelen uyumsuzluklarda bu koşulun haklılığı yönünde karar verilmiştir^[35].

[34] Dava, davacının yaptığı doçentlik başvurusunun eser inceleme aşamasında başarısız sayılmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır. Davacının, doçentlik sınavı için sunduğu eserlerin “özgün bilimsel araştırma ve yayınlar” niteliğinde olup olmadığının tespiti konusunda yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen raporda; davacıya ait 6 esere ilişkin yapılan nitelik değerlendirmesinde; **ilk el kaynaklar mevcut ve ulaşılabilir olduğu halde eserlerinde genellikle ikinci el kaynaklara referans verildiği, ilk el kaynak kullanımına ilişkin asgari nesnellik ve ilk el kaynak kullanımının ilişkin metodolojik kurallar yeterince içselleştirmediği, ulualararası ilişkiler disiplininin metodolojisini kullandığına dair bilgiye rastlanılmadığı, araştırma sorusunun mevcut olmadığı, mevcut olanların ise basit, betimleyici olmanın ötesine geçmediği, değerlendirmeye alınan 6 eser bir bütün olarak alındığında adayın literatüre herhangi bir katkı yaptığının tespit edilemediği.....** yönünde görüş bildirilmiş, bilirkişi raporuna Mahkememizce de itibar edilerek hükme esas alınabilecek nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durumda davacının doçentlik sınav başvurusunda eser inceleme aşamasında başarısız sayılmasına yönelik Kurul kararında hukuka aykırılık görülmemiştir. **ANKARA 1. İDARE MAHKEMESİ’ NİN 2009/229 E., 2010/1503 K. SAYILI İLAMI.**

[35] Dosyanın incelenmesinden davacının Hukuk Temel Alanı Milletlerarası Hukuk dalında Nisan 2009 dönemi Doçentlik sınavına girmek amacıyla başvuruda bulunduğu, yasal koşulları taşıyamaması nedeniyle başvurusunun değerlendirilmeye alınmadığının 09.10.2009 günlü Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı işlemiyle bildirilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Olayda dava konusu işlemin tesisinden önce 28.03.2008 tarihinde

Doçent unvanının elde edilmesinde tartışmalı konulardan biri de, bir bilim dalında doçent olabilmek için o bilim dalında lisans eğitimi yapmanın zorunlu olup olmadığı hususu ile ilgilidir. Zira 2547 sayılı Kanun ile Doçentlik Sınav Yönetmeliğindeki geniş kapsamlı ifadeler bu konuda bir boşluk doğmasına sebebiyet vermektedir. 2547 sayılı Kanunu'nun 24.maddesinin b bendinde doçentliğe başvurabilmek için; “Bir lisans diploması aldıktan sonra doktora veya tıpta uzmanlık unvanı.....kazanmış olmak” ifadelerine yer verilmekte yine doçentlik sınav Yönetmeliğinin 4.maddesinin 2.paragrafının a bendinde; “Bir anabilim veya bilim dalında.....doktora, sanatta yeterlilik veya tıpta uzmanlık yapılmış.....olması” ifadeleri yer almaktadır. Anlaşılabacağı üzere bir bilim dalında doçentliğe başvurabilmek için gerek lisans gerekse doktora/tıpta uzmanlık/sanatta yeterlilik eğitimlerinin, doçentliğe başvuru alanı ile ilgili olması şartı aranmamaktadır. Mevzuatta yer alan bu geniş kapsamlı düzenleme uygulamada farklı durumların ortaya çıkmasına sebebiyet vermekte örneğin **“sosyal ve toplum bilimleri alanında lisans eğitimi alan bir kişinin tıp alanında doçentliğe başvurması açısından hiçbir engel bulunmamaktadır”**. Bu durum özellikle birbirine çok yakın alt bilim disiplinlerini barındıran fen bilimleri ile tıp bilimleri alanında yapılan doçentlik başvurularında bir karışıklığın doğmasını da beraberinde getirmektedir. Lisans/doktora eğitimi tıp alanında olmayan bazı doçent adaylarının tıp alanında doçentliğe her nasılsa başvurularının kabul edildiği ve tıbbi bilimler alanında bu kişilerin doçent olabildiklerine şahit olunmuştur ki yargı kararları da (kişilere atfedilemeyecek, doçentlik başvurularını bu şekilde kabul eden idareden kaynaklanan hatalardan dolayı doçentlik sınavının engellenemeyeceği, verilen unvanın geri alınamayacağı yönünde kararlar vermiştir) bu şekilde verilen doçentlik unvanlarını kabul etmektedir. Burada asıl sorun gerek doçentlik başvurularını ön incelemeden geçiren komisyonların ve gerekse Üniversitelerarası Kurul Sekreterliğini yürüten birimin hukuka aykırı nitelikteki bu başvuruları yeterince ön incelemeden geçirilmeden kabul etmesinden (yani idareye atfedilebilecek kusurdan) kaynaklanmaktadır.^[36]

Hukuk Temel Alanı Danışma Komisyonu 08.10.2009 tarihinde de YÖK Genel kurulu tarafından; Hukuk alanında doçentlik sınavına başvuracakların hukuk lisans diploması veya hukuk doktorası bulunması gerektiği koşulunun getirilmesine rağmen davacının Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünden mezun olduğu, hukuk lisans diploması bulunmadığı gibi doktorasını da Uluslararası İlişkiler Bilim Dalında aldığını tespit edilmesi üzerine ön inceleme aşamasında başvuru koşullarını sağlayamaması nedeniyle başvurusunun reddedilmesine yönelik işlemde yukarıda anılan mevzuat hükümlerine ve hukuka aykırılık bulunmadığı açıktır. **ANKARA 5.İDARE MAHKEMESİNİN 2011/463 ESAS., 2011/300 KARAR SAYILI İLAMI.**

[36] İdarelerin açık hataya dayalı hukuka aykırı işlemlerini her zaman geri alabilmeleri mümkün ise de idare hukukunun en önemli bir ilkesi de idari işlemlerdeki doğruluk karinesidir. İdarenin tek tarafı kararlarına bir hukuk sujesinin uyma zorunluluğunu getiren bu

ilkenein doğal sonucu olarak idari işlemlerde devamlılık ve istikrar sağlanmaktadır. Buna karşılık idarelerin yokluk, açık hata ve ilgilinin gerçek dışı beyanı veya hilesi ile tesis edilen idari işlemler hariç, kişiler lehine sonuç doğuran hatalı işlemlerini dava açma süresi geçtikten sonra geri alamayacakları yargı kararları ile istikrar kazanmıştır. Doktrinde ise kazanılmış hak; objektif bir hukuk kuralının kişi hakkında uygulanması veya kendiliğinden uygulanacak hale gelmesi, bu bağlamda objektif ve genel hukuki durumun kişisel bir işlemle özel hukuki duruma dönüşmesi, hukuka aykırı işlemlerde ise ortaya çıkan hukuki durumdan bir süre yararlanılması sonucunda Anayasa ve yasalarca korunmaya değer hak haline gelmesi olarak tanımlanmaktadır. O halde hukuka aykırılığı daha sonra saptanan bir idari işlem nedeniyle lehine bir statü elde eden sujenin herhangi bir gerçek dışı beyan, hile veya kasıt unsurunun varlığı ortaya konulmadığı takdirde dava açma süresi de geçtikten sonra bu kazanımının meşru olmadığından bahisle geri alınması yoluna gidilmesi hukuk devleti ilkelerine aykırı düşecektir. **ANKARA 5. İDARE MAHKEMESİNİN 2002/777 E., 2002/1752 K. SAYILI İLAMI.**

Dava dosyasının incelenmesinden Ankara Üniversitesi Veterinerlik fakültesi mezunu olanÜniversitesi öğretim üyesi olan müdahilin, Biyokimya (veterinerlik fakültesi) anabilim dalında doktorasınıÜniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünden aldığı, 101.04.01 kodlu Biyokimya bilim dalından doçentlik sınavı başvurusunda bulunduğu, dilekçesi ekinde lisans ve doktora belgelerini, özgeçmişini, bilimsel araştırma ve yayınlarını sunduğu, eserlerin incelenmesi aşamasında başarılı olduktan sonra sözlü aşamasında başarılı olamadığından doçentlik sınavının sözlü aşaması için tekrar başvurduğu, buna ilişkin başvuru formunda anabilim dalını 101.04.00 Biyokimya bilim dalını ise 10.04.01 biyokimya olarak bildirdiği, yapılan sözlü sınavında başarılı olduğuna karar verildiği, bilahare davacı üniversitede profesörlük unvanını da kazanan müdahil hakkında başlatılan incelemede; adı geçen öğretim üyesinin doçentlik sınavına girmek için yaptığı başvuruda bilim kolu, alanı ve dalına ilişkin kodlamasını bilim kolu TIP olmamasına karşılık tıp alanında yaptığı, dolayısıyla yanlış bir başvurusunun bulunduğu tespit edilmesi üzerine doçentlik unvanının geri alınması için davalı idareye götürülen teklifin **kazanılmış hak ve idari istikrar ilkesi gereğince reddedilmesine ilişkin işlemin** dava konusu edildiği anlaşılmıştır. Bakılan davada müdahilin, anabilim dalı ve kolunu 107 kodlu veteriner alanında yapması gerekirken 101 kodlu tıp alanında yaptığı, ancak başvuru formuna eklediği bilgi ve belgelerin veteriner fakültesi mezunu olduğunu ve doktorasının yine veteriner-biyokimya dalında olduğunu açıkça gösterdiği, 101 kodlu tıp anabilim dalından başvurusunun davalı idarece kabul edildiği, yine doçentlik sınavının 2. aşaması olan sözlü sınavına katılmına ilişkin başvuru formunda mezun olduğu okulun veteriner fakültesi olarak bildirildiği, belgelerinde herhangi bir eksiklik, uygunsuzluk yer olmadığı gibi davalı idarece bu başvuruları kabul edilen ve doçentlik sınavında başarılı bulunduktan sonra öğretim üyesi olarak görev yaptığı okulda profesörlük unvanını da kazanan müdahilin, doçentlik unvanını yalan beyan ve/veya hile yoluyla elde ettiğinden söz edilmesine olanak bulunmamaktadır. **Bu durumda doçentlik unvanının kazanımı esnasında davalı idareyi yalan beyanı ya da hilesi suretiyle yanılttığı yolunda herhangi bir katkısının olduğu kabul edilemeyeceği gibi adı geçen öğretim üyesinin doçentlik unvanından sonra statüsünün değiştiği ve profesör unvanına da hak kazandığı hususu değerlendirilğinde kazanılmış hak ve idari istikrar ilkeleri uyarınca doçentlik unvanının geri alınmaması yolunda tesis edilen işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir. ANKARA 5. İDARE MAHKEMESİNİN 2002/777 E., 2002/1752 K. SAYILI İLAMINDAN ALINMIŞTIR.**

1975 yılındaÜniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde lisans, 1988 yılındaÜniversitesi Müzecilik bölümünde yüksek lisans, 2001 yılında

7. Doçentlik Unvanının Hak Edilme Tarihi

Özellikle idari yargı organları önünde dava konusu yapılmış doçentlik sınavlarında geçmişte uyuşmazlık çıkan konulardan bir tanesi de doçentlik

.....Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalında doktora eğitimi alan davacının Mayıs 2001 döneminde Mikrobiyoloji-Mikoloji bilim alanında doçentliğe müracaat ettiği, Doçentlik Yönetmeliği hükümlerine göre oluşturulan jüri tarafından, Sağlık Bilimleri Temel Danışma Komisyonu tarafından belirlenen koşullar da dikkate alınarak davacının tüm yayınlarının nicelik, nitelik ve başvuru alan doçentlik alanına uygunluğu açısından incelenmesi sonucunda eser inceleme aşamasında oyçokluğu ile başarılı olduğu, Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı tarafından davacıya sözlü sınav tarihi verildiği, ancak Tıp Sağlık Bilimleri Eğitim Konseyi Başkanının, ilgilinin özgeçmişinde biyoloji doktoru olduğu halde Biyoloji/Mikoloji yazarak bilimsel etiğe uymayan davranışta bulunduğunu, bir jüri üyesinin ise davacının sağlık bilimleri ile ilgisinin bulunmadığını belirterek davacının durumunun yeniden değerlendirilmesini istemeleri üzerine dosyasının Doçentlik Sınav Komisyonuna gönderildiği, Doçentlik Sınav Komisyonunun da dosyayı incelemek üzere Etik Komisyona gönderdiği, Etik Komisyonu tarafından yapılan incelemede etik bir sorun bulunmadığının bildirildiği, bu sırada davacının sözlü sınavının Üniversitelerarası Kurul tarafından durdurulması üzerine mevzuat komisyonundan görüş istendiği, mevzuat komisyonundan alınan görüş doğrultusunda davacının yükseköğretiminin hiçbir aşamasının tıp bilimi ile ilgili olmadığı gerekçesiyle tıp anabilim dallarından biri olan Mikrobiyoloji/Mikoloji alanından doçentlik sınavına başvuramayacağına karar verilerek davacının sözlü sınavına alınmamasına karar verildiği ve anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Doçentlik unvanı lisans öğreniminden itibaren yüksek lisans ve doktora eğitimini ve bu eğitimler sonucunda elde edilen unvanların bir devamı olup lisans eğitimi ile doğrudan ilişkili, mevzuatın öngördüğü şartlar uyarınca gerçekleştirilen sınavlar neticesinde elde edilen akademik bir unvandır. Bu itibarla bir meslek için gerekli olan lisans eğitimi yapılmaksızın o meslekle ilgili yüksek lisans veya doktora yapılması nedeniyle elde edilen çeşitli unvanlar lisans eğitimine bağlı mesleki unvanların ve titrlerin kullanılması açısından bir kazanılmış hak doğurmayacağından yükseköğretiminin hiçbir aşaması tıp bilimi ile ilgili olmayan davacının Tıbbi Mikrobiyolojinin yan dalı olan Mikolojide doçentlik sınavına başvuramayacağı gerekçesiyle sözlü sınava alınmamasına ilişkin olarak tesis edilen işlemden hukuka ve mevzuata aykırılık görülmemiştir.

Bu karar, Danıştay 8. Dairesinin bozma ilamı üzerine Ankara 6.İdare Mahkemesinin 2006/2387 E., 2006/1800 K. sayılı ilamı ile ISRAR edilerek oyçokluğu ile verilen bir karar olup ancak bu karar Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 2007/163 E., 2011/5 K. sayılı kararı ile Bozulmuştur. İlk derece mahkemesi tarafından ISRAR edilerek verilen kararda bir üyenin "azlık oyu" bulunmaktadır. Söz konusu azlık oyunda yer alan ifadeler konunun hukuken bir başka açıdan değerlendirilebilmesi teminen önem taşımaktadır. Azlık oyunda şu ifadeler yer almaktadır: "2547 sayılı Yasanın 24.maddesinin (b) bendinde; doçentlik sınavına katılabilmek için bir lisans diploması aldıktan sonra doktora veya tıpta uzmanlık unvanı veya üniversitelerarası kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim kurulunca tespit edilen belli sanat dallarının birinde yeterlilik kazanmış olmak" ibaresine yer verilmiş olup anılan maddede yer alan "lisans diploması aldıktan sonra" ibaresinden mutlaka doçentlik alanı ile ilgili lisans diploması sahibi olmak anlamını çıkarmak Kanun hükmünün kapsamını daraltır. Kanunkoyucu anılan yasa hükmü ile bir lisans diploması aldıktan sonra doktora yapmayı esas almış, bilimsel ilerlemeye olanak verecek geçişlere esneklik tanımıştır.

unvanının hangi tarihten itibaren kazanılacağı hususudur. Zira doçentlik unvanının kazanılma tarihi, profesörlüğe atanmada aranılan 5 yıl bekleme süresinin hesabı açısından önem taşıdığı gibi, üniversitelerdeki kadroya atanma veya unvanın getirmiş olduğu maddi kazançlar açısından da önem taşımaktadır. Bilindiği üzere doçentlik sınavı eser inceleme aşaması ile sözlü aşama olmak üzere 2 aşamadan oluşmakta ve bu aşamalar; alt komisyon jüri belirlenmesi, jürilerin onaylanması, dosyaların jüriye gönderilmesi, raporların jüri üyeleri tarafından Üniversitelerarası Kurul'a gönderilmesi, sonuçların açıklanması, etik inceleme ve soruşturma süreci, başarılı olan adayların sözlü sınava alınması şeklinde zincirleme pek çok işleminden oluşan ve 1 yıllık süreye yaklaşan bir zaman dilimini almaktadır. Bu sürecin aday lehine devam etmekte olduğu varsayıldığında doçent adayları, sözlü sınavın yapıldığı gün jüri üyeleri tarafından başarılı olarak değerlendirilmişlerse, sözlü sınav tarihinden itibaren bu unvanı almaya hak kazanmaktadırlar. Ancak bu süreç içerisinde çeşitli nedenlerle doçentlik sınavı idari davalara konu olabilmekte ve doçentlik unvanının kazanılmasının son aşaması olan sözlü sınav aşaması oldukça gecikebilmektedir. Yukarıda bahsedilen süreç devam ederken sınavla ilgili yürütülen işlemlerin idari davaya konu edilmesi halinde idari yargı organlarınca iptal kararı verildiğinde (örneğin adayın eser inceleme aşamasında başarısız olması veya dosyasında etik kusur bulunması vb.) doğal olarak yargılama aşamasında geçen süreler nedeniyle doçentlik unvanının elde edilmesi gecikebilmektedir. Bu durumda adaylar, idarenin hatalı işleminin iptal edilmesi nedeniyle doçentlik unvanını geç elde edebildiklerini gerekçe göstererek, doçentlik sınav süreci idari davaya hiç konu edilmese idi doçentlik sözlü sınava girecekleri ve böylece doçent unvanı alacakları ihtimalinden hareketle geçmişe yönelik doçentlik belgesi düzenlenmesini talep edebilmektedirler. Bu konu pek çok defa ilk derece mahkemesi önüne gitmiş ve idare mahkemeleri tarafından birbirinden farklı pek çok karar verilmiş olmakla birlikte Danıştay 8.Dairesinin bu konuda yerleşmiş içtihatları ile konu vuzuha kavuşmuş ve doçentlik sınav sürecinin belli aşamalarında idareden kaynaklanan hatalar bulunsa ve sözlü sınav aşaması gecikmeli olarak yapılırsa bile doçentlik unvanına her halükarda fiilen sözlü sınavın yapıldığı tarihten itibaren hak kazanılacağı ve ihtimali hesaplardan hareket edilerek (idarenin

hatalı işlemi olmasa daha önce doçent olunabileceği) geçmiş tarihli doçentlik belgesi düzenlenemeyeceğine karar vermiştir^{[37] [38]}.

Yargı organlarının verilen iptal kararı, idari işlemin tesis edildiği tarihe kadar geriye yürümekte ve idari işlem, iptal kararı ile tesis edildiği tarihten itibaren hükümsüz hale gelmektedir. İptal kararları, iptal edilen işlemin ve ona bağlı işlemlerin ortadan kaldırılarak işlemin tesisinden önceki durumun devamının sağlanmasına yönelik sonuç doğurmaktadır. Ancak henüz tamamlanmamış bir hukuki sürecin belli bir aşamasına ilişkin olarak tesis edilmiş işleme yönelik olan iptal kararının, kendiliğinden ve hiçbir edimde bulunulmadan devam etmekte olan süreci varsayımına dayalı olarak sonlandırmayacağı açıktır. Aksi düşünce; olasılığa bağlı bir biçimde iptal kararının etkisinin genişletilmesi sonucunu doğuracaktır. İki aşamalı olarak yapılan doçentlik sınavında doçentlik unvanına hak kazanılması için sözlü sınavın da başarılması gerektiğinden ve doçentlik sınavının tamamlanamamasına neden olan işlemlerin yürütülmesinin durdurulması veya iptaline ilişkin yargı kararı ancak sözlü sınavdan önceki hukuki

[37] Mayıs 2004 döneminde doçentlik sınavına başvuran davacının, eserlerin incelenmesi sonucunda başarısız sayılmasına karar verildiği, söz konusu kararın Ankara 11. İdare Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olmakla birlikte iptal kararı davacının doğrudan doçent unvanını alması sonucunu doğurmayıp sözlü sınava girmesinin sağlanması sonucunu doğurduğu açıktır. (Davacı idare mahkemesinin iptal kararı üzerine fiilen 02.10.2006 tarihinde sözlü sınava girerek başarılı olmuş ve doçent unvanını almaya hak kazanmıştır) Bu durumda davacı yönünden doğrudan ve başkaca hiçbir işlem yapılmadan doçent unvanı alma hakkı doğurmayan Ankara 11. İdare Mahkemesi kararı uyarınca Mart 2005 tarihinden itibaren doçentlik unvanı verilmesi yolundaki davacı başvurusunun reddine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir. **ANKARA 7. İDARE MAHKEMESİNİN 2007/1277 E., 2008/2021 K. SAYILI İLAMI.**

[38] Dosyanın incelenmesinden; 2005 yılında doçentlik sınavına başvuran davacının, i doçentlik sınav komisyonunca eserlerinin incelenmesi aşamasında oyçokluğu ile başarısız bulunduğu, bu işlemin Ankara 4.İdare Mahkemesi tarafından iptal edildiği, bunun üzerine davalı idarece adayın sözlü sınava çağrıldığı ve 3.11.2008 tarihinde yapılan sözlü sınavda başarılı olduğu ve davaya konu işlemle doçentlik unvanının sözlü sınav tarihi esas alınarak 3.11.2008 tarihinden itibaren verildiğinin belirtilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. İdare mahkemesince davacının ilk sözlü sınavda başarılı olması nedeniyle, yargı yerince verilen iptal kararının geçmişe yönelik olarak hukuki sonuç doğurması gerektiği ve davacıya doçentlik unvanının Mayıs 2005 tarihi itibarıyla verilmesinin uygun olacağı gerekçesiyle işlemin iptaline karar verilmiş bu karar davalı idare tarafından temyiz edilmiştir. Davacının doçentlik sınavının tamamlanmamasına neden olan işlemlerin iptal edilmesi nedeniyle anılan işlemler sonucunda giremediği doçentlik sözlü sınavında başarılı olacağı varsayımına dayalı olarak doçentlik unvanının 2005 yılından itibaren geçerli sayılması yönünde yaptığı başvurusunun reddine ilişkin işlemi iptal eden idare mahkemesi kararında hukuka ayarlık bulunmamaktadır. **DANIŞTAY 8.DAİRESİNİN 2010/5949 E., 2011/485 K. SAYILI İLAMI.**

durumun ihdasını sağlayacağından, sözlü sınava girilmeden doçentlik unvanının alınması sonucunu doğurmamaktadır^[39].

8. Doçentlik Unvanının (İdarenin Kusurlu Sayılan ve İptal Edilen İşlemi Nedeniyle) Geç Elde Edilmesi ve Tazminat Sorunu

Yukarıda açıklandığı üzere doçentlik sınavı iki aşamadan oluşmakta ve bu süreçte birbirini takip eden bir dizi idari işlemler sonucunda unvan elde edilebilmektedir. Bu süreçte tesis edilen idari işlemlerden dolayı sınav süreci ve dolayısıyla unvanın elde edilmesi (iptal davalarına da konu olabilen ve idarenin kusurundan kaynaklanan işlemlerden dolayı) gecikebilmekte dolayısıyla daha sonraki süreçte doçentlik unvanının gecikmeli olarak elde edildiği gerekçe gösterilerek idareye karşı tam yargı davaları açılarak tazminat talep edilebilmektedir. Ancak burada idari yargı organlarınca “doçentlik unvanı alınması” hususu ile “doçentlik kadrosuna atanma” hususu arasında bir ayırım yapılarak; doçentlik unvanının alınmasının kendiliğinden doçentlik kadrosuna atanma sonucu doğurmayacağı ve unvan alma ile kadroya atanma işlemlerinin birbirinden farklı şeyler olduğu gerekçesi ile açılan tazminat talepli davaları reddetmektedir^[40]. Bu kararlara katılabilmek mümkün değildir. Zira doçentlik unvanının kazanılması ile kadroya atanılması kavramları farklı olmakla birlikte salt doçentlik unvanının elde edilmesi nedeniyle (kadro şartı aranmaksızın) elde edilen maddi kazanımlar da söz konusudur. Zira doçentlik unvanının elde edilmesi

[39] **DANIŞTAY 8.DAİRESİNİN 2010/5949 E., 2011/485 K. SAYILI İLAMI.**

[40] Dava, Atatürk Üniversitesinde görev yapan davacının, yargı kararı sonrası girdiği doçentlik sözlü sınavı sonucu doçent unvanına hak kazanma tarihinin 3.11.2008 olarak belirlenmesine ilişkin işlemin iptali ve 25.000 TL maddi, 10.000 TL manevi olmak üzere toplam 35.000 TL zararın tazminine hükmedilmesi istemiyle açılmıştır. 2547 sayılı Kanununun 24’ncü maddesinde Doçentlik Sınavı, 25’nci maddesinde ise doçentliğe atama düzenlenmiş ve doçentliğe yükseltme ile atama birbirinden farklı prosedürlere bağlanmış olup, Üniversitelerarası Kurul tarafından doçentliğe yükseltilip doçent unvanı alanların üniversiteler tarafından doçent kadrolarına atanma zorunluluğu bulunmamaktadır. Davacının Mayıs 2005 döneminde doçent unvanı almış olması, görev yaptığı Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne aynı tarih itibarıyla doçent kadrosuna atama sonucu doğurmayacağından Mayıs 2005 ile Mayıs 2008 arasındaki dönemde parasal haklarıyla ilgili gerçek ve kesin bir zararın bulunduğu söz edilemeyeceği ortadadır. Bu nedenle davacının maddi tazminat isteminin reddi gerekmektedir. Manevi tazminatın ise kişilik haklarının ihlali halinde meydana gelen eksilmenin başka türlü giderim yolunun bulunmaması nedeniyle uğranılan manevi zararın kısmen de olsa giderilmesini sağlayan manevi tatmin aracı niteliği ile davaya konu işlemin idarenin olağan işlemlerinden olduğu hususları birlikte değerlendirildiğinde olayın manevi tazminat koşullarının da oluşmadığı ve davacının buna yönelik isteminin de redde gerektiği sonucuna varılmıştır. **ANKARA 2.İDARE MAHKEMESİNİN 2009/100 ESAS, 2010/379 KARAR SAYILI İLAMI.**

ile memuriyette bir derece elde edilmekte ve bu derece maddi kazanımları doğrudan etkilemektedir. Aynı şekilde doçent unvanı döner sermaye gelirleri açısından da maddi kazanımlara doğrudan etki eden bir nitelik taşımaktadır. Ancak aynı Danıştay Dairesinin, idarenin hatalı işlemleri nedeniyle geç elde edilen doçentlik unvanından dolayı, unvanın elde edilmesinin kadroya atanma anlamı taşımayacağı ve bu bağlamda salt doçentlik unvanı elde edilmesi ile maddi bir kazanım elde edilemeyeceği gerekçesi ile aşağıda yer verilen kararı bağdaştırabilmek mümkün değildir. Aynı Danıştay 8.Dairesi; aşağıda metni verilen kararda görüleceği üzere, sadece doçentlik unvanına sahip olmanın getireceği maddi kazanımları ayrıntılı bir şekilde hükme bağlamıştır. Bu çerçevede Danıştay 8. Dairesinin, doçentlik unvanının, idarenin hatalı işlemleri nedeniyle geç elde edilmesi nedeniyle kişilere maddi tazminat ödenemeyeceği yönündeki görüşünden vazgeçmesi gerekmektedir. Danıştay 8.Dairesinin en son verdiği kararında doçentlik unvanının elde edilmesi ile ilgili doğacak maddi kazanımlara ilişkin kararı aşağıda (önemine binaen kararın büyük bölümü) verilmektedir^[41]. Doçentler için öngörülen mali haklar arasında; 2547 sayılı Yasanın 58. maddesi uyarınca döner sermaye katkı payı, 2914 sayılı Yasanın 11. maddesinde ek ders ücreti, 12. maddesinde üniversite ödeneği, 14. maddesinde geliştirme ödeneği, yine aynı Yasanın Ek 1. maddesinde eğitim öğretim ödeneği, Ek 2. maddesinde de makam tazminatı gibi ödentiler yer almaktadır.

1. Maaş/Aylık: 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 3. maddesinin (A) fıkrasında; öğretim üyeleri sınıfının profesörler, doçentler ve yardımcı doçentlerden oluştuğu, aynı fıkranın (b) bendinde; “Doçentlerin, doçent kadrosuna atandıkları tarihi izleyen aybaşından itibaren üçüncü derecenin ilk kademe aylığını alacakları...düzenlenmiştir. Aynı Yasanın 5. maddesinde; üniversite öğretim elemanlarının aylıklarının hesaplanmasında, Devlet memurlarının aylıklarına esas olan gösterge tablosu ve katsayının dikkate alınacağı, **aylıkların hesabında** ayrıca bu Yasaya ekli ek gösterge cetvelinde **unvan ve derecelere göre belirlenen ek gösterge rakamlarının** dikkate alınacağı hükme bağlanmıştır. Yine aynı Yasanın 7. maddesinde ise, derece yükseltilmesinin koşulları düzenlenmiş ve anılan Yasaya ekli ek gösterge cetvelinde...1.1.1995 den itibaren ek gösterge rakamları; 1-3. derece doçentler için 4800, 1. derece öğretim görevlileri için 3600 olarak belirlenmiştir. 2914 sayılı Yasanın 5. maddesi gereğince, doçent unvanının alınmış olması halinde, 3. derece kadroda bulunulması şartıyla, bu unvan için öngörülen ek göstergeden yararlanılabileceği hususunda kuşku bulunmamaktadır. 2914 sayılı Yasanın 5. maddesinde ifadesini bulan “aylık”; diğer bir ifadeyle “maaş” bu madde uyarınca standart olarak alınmakta olan ve

[41] **DANIŞTAY 8. DAİRESİNİN 2012/8511 ESAS, 2013/6942 KARAR SAYILI KARARI.**

makam tazminatı döner sermaye, ek ders ücreti gibi herkes için geçerli olmayan ödentilerin dışında kalan devlet memurlarının aylıklarına esas olan gösterge tablosu ve katsayının, ayrıca bu Yasaya ekli ek gösterge cetvelinde yer alan unvan ve derecelere göre belirlenen ek gösterge rakamlarının dikkate alındığı mali haklar bütünüdür.

2. Ek Ders Ücreti: 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 11. maddesinde; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 36 ncı maddesine göre haftalık okutulması mecburi ders yükü saati dışında, kısmi statüde bulunanlar dahil öğretim elemanlarının görev unvanlarına göre Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen mecburi ve isteğe bağlı dersler ve diğer faaliyetler içinbu ders ve faaliyetlerin haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şartıyla en çok yirmi saate kadar, ikinci öğretimde ise en çok on saate kadar ek ders ücreti ödeneceği düzenlemesine yer verilmiştir. Bu madde uyarınca; öğretim elemanının **doçent unvanı almış olması ve fiilen ders vermiş olması** doçentlere ödenen ek ders ücretinden yararlanması için **yeterli olup**; derecesinin 3. derece olması şartı da bulunmamaktadır.

3. Üniversite Ödeneği: Yasanın 12. maddesinde düzenlenen üniversite ödeneği; kadro şartına bağlı olup; kişinin bu mali haktan yararlanabilmesi için doçent unvanını almış olmasının yanında doçent kadrosuna atanmış olması gerekmektedir.

4. Geliştirme Ödeneği: Yasanın 14. maddesinde; diğer yükseköğretim kurumlarına göre sosya-ekonomik açıdan daha az gelişmiş yerlerde öğretim yapan ve/veya yeterli sayıda öğretim elemanı sağlanamayan yükseköğretim kurumları ile bunların bölümlerinde görevli öğretim elemanlarına; almakta oldukları aylık gösterge ve ek gösterge toplamının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın beş katına kadar geliştirme ödeneği ödenebileceği düzenlenmiş olup; bu ödeneğin ek göstergeye göre verildiği anlaşıldığından, kişinin bu ödenekten yararlanabilmesi için doçent unvanını almış ve bu kadroya atanmamış ise en azından 3. derecede bulunması gerektiği açıktır.

5. Eğitim Öğretim Ödeneği: Yasanın Ek-1. Maddesinde düzenlenen eğitim öğretim ödeneği de geliştirme ödeneği gibi ek göstergeye bağlı olarak ödendiği için; kişinin doçent unvanı almış fakat bu kadroya atanmamış olması halinde bu ödenekten yararlanabilmesi için 3. derecede bulunması gerekmektedir.

6. Makam Tazminatı: Yine aynı Yasanın Ek 2. maddesinde düzenlenen makam tazminatı ise; anılan yasaya ekli makam tazminatı cetvelinde yazılı

kadro ve görev unvanlarına atanana ödeneceği için kişinin bu tazminattan yararlanabilmesi için kadro şartını sağlaması gerekmektedir.

7. Döner Sermaye Katkı Payı: Döner sermaye katkı payı, 2547 sayılı Yasanın 58. maddesinde düzenlenmiş olup; bu düzenleme uyarınca kişinin doçentler için öngörülen döner sermaye katkı payından yararlanması için doçent unvanı almış olması yeterli olup, derecesinin 3. derecede bulunmasına gerek bulunmamaktadır.

Sonuç olarak; bir akademik personelin kadro şartına bağlı olan makam tazminatından yararlanamayacağı açık olmakla birlikte; doçent unvanı almış olmanın yeterli olduğu ve/veya 3. derecede bulunmanın yeterli olduğu maaş, döner sermaye ve ek göstergeden yararlanabileceği anlaşılmaktadır. Yukarıda Danıştay 8. Dairesinin içtihadında açıkça sıralanan mali haklar çerçevesinde, kişinin doçentlik unvanının geç alınmasından dolayı maddi bir kaybı olmayacağı zira unvan alınmasının kadroya atanma anlamına gelmeyeceği gerekçesi ile unvanın geç elde edilmesinden dolayı maddi tazminat taleplerinin reddedilmesi gerektiği yolundaki gerekçeye katılmak elbette ki mümkün olamayacaktır.

Unvan elde etme ile kadroya atanma arasında kurulan ilişki gibi, başvuru aşaması ve eser inceleme aşaması ile sözlü sınav aşaması arasında kurulan bağ nedeniyle de, eser inceleme aşamasında başarısız olarak tesis edilen işlem veya başvurunun reddedilmesine ilişkin işlemin idari yargı mercilerince iptal edilmesi durumunda kişi daha sonra yapılan sözlü sınav aşamasında başarılı olsa dahi; idarenin gecikmeli ve hatalı işlemleri nedeniyle doçentlik unvanının geç elde edildiği ve bu nedenle maddi/manevi zararların doğduğu gerekçesine idare yargı mercilerince itibar edilmemektedir. İdari yargı mercilerine göre bir adayın doçentlik başvurusunun kabul edilmesi veya eser inceleme aşamasında başarılı olması, sınavın diğer aşaması olan sözlü sınav aşamasında başarılı olacağı ve doçentlik unvanına hak kazanacağı anlamına gelmediğinden salt geçmiş aşamalarda yapılan hatalı işlemler nedeniyle sürecin gecikmiş olması maddi veya manevi bir zararın tazminine haklılık payı vermemektedir. Zincir işlem sürecindeki idari yargı mercilerinin iptal kararları kişinin kendiliğinden doçent unvanı elde etmesi sonucunu doğurmamaktadır^[42].

[42] Mahkememizce, davacının 2002 yılı Mayıs dönemi doçentlik sınavında Üniversitelerarası Kurulca Fen Bilimleri ve Matematik Temel Alanı için belirlenen 22 nolu koşulu sağladığının saptanması nedeniyle, asgari başvuru koşullarını sağlamadığından bahisle eser incelemesi aşamasında başarısız sayılmasına ilişkin işlemin iptal edilmesi, davacının eserlerinin bilimsel incelemeye tabi tutulması aşamasına geçilmesini sağlayacağından, dolayısıyla doğrudan doçent unvanını hak edeceği anlamına gelmeyeceği gibi doçent olarak atanmasını da sağlamayacağından, dava konusu işlem nedeniyle gerçekleşmiş veya gerçekleşeceği kesin ve saptanabilir bir zararın varlığından diğer bir ifadeyle anılan işlem nedeniyle yoksun

9. Jüri Üyelerinin Görüş Değiştirmeleri

Yukarıda açıklandığı üzere; 2547 sayılı Kanun'un "Doçentlik sınavı" başlığını taşıyan 24'ncü maddesinde; *Doçentlik sınav jürisinde yer alan asıl ve yedek üyelerin, adayın akademik çalışmalarının her birini değerlendirerek hazırladıkları ayrıntılı ve gerekçeli kişisel raporlarını Üniversitelerarası Kurula gönderecekleri* düzenlenmiştir. Uygulamada çok sık ihlal edilen ilkelerden bir tanesi; *eser inceleme raporlarının; "kişisel rapor" niteliğinde (müşterek rapor değil) olması hassasiyetine gerek ÜAK Yönetimi ve gerekse jüri üyelerince dikkat edilmemesi hususudur.*

Uygulamada; kanunun bu emredici düzenlemesine rağmen çoğu zaman jüri üyelerinin kendi aralarında çeşitli şekillerde haberleştikleri, eser inceleme raporlarını birbirlerine göndererek birbirinin kopyası niteliğinde raporlar hazırladıkları, daha sonra bu raporları kişisel bir rapor gibi imzalayarak ÜAK'a gönderdiklerine şahit olunmaktadır^[43]. Jüri üyelerinin bu şekilde kişisel inisiyatif kullanarak kanuna aykırı hareket etmeleri şeklindeki örneklerin yanı sıra bir dönem bizzat ÜAK Yönetimi tarafından sistemli bir şekilde 2547 sayılı Kanun hükmüne aykırı olacak şekilde uygulamalar yapıldığı ve kararlar alındığına da şahit olunmuştur. Özellikle, jüri üyeleri tarafından düzenlenen eser inceleme raporlarının bizzat ÜAK Genel Sekreterliği tarafından diğer jüri üyelerine gönderilerek; "aday hakkındaki görüşlerini bir daha gözden geçirmeleri" şeklindeki

kaldığı parasal haklardan söz etmek mümkün olmadığından bu aşamada dava konusu işlem nedeniyle yoksun kaldığını ileri sürdüğü parasal haklarını tazmini isteminde isabet bulunmamaktadır. ANKARA 12. İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞININ, 2003/471 E., 2005/1721 K. SAYILI İLAMI.

- [43] Bir dönem doçent adayları ile ilgili olarak müşterek rapor uygulaması yolu Üniversitelerarası kurul'da benimsenmiş ve uygulanmıştır. Müşterek rapor uygulaması; adaylar hakkında objektif ve bağımsız değerlendirme yapılabilmesi imkanını çoğu zaman sağlamamaktadır. Jüri üyeleri arasındaki kıdem farkı, ast-üst ilişkisi, jüri üyelerinin etki ve baskı altında kalması müşterek rapor uygulamasının çok çeşitli sakıncalara sebebiyet vermesine yol açmıştır. Bu gerekçelerle adayın "her bir çalışması" hakkında; "gerekçeli kişisel rapor" hazırlanması ilkesi kabul edilmiştir. Bilimsel değerlendirmelerde görev alan hakem öğretim üyelerinin ayrıntılı, gerekçeli ve kişisel olarak rapor yazmaları gerekmekte olup bunun aksine çok sık karşılaşılan bir durum olarak hakem öğretim üyelerinin mail veya faks yolu ile birbirlerinin raporlarını kopyalamak suretiyle rapor yazmaları hem hukuka hem de bilimsel ilkelere aykırı olacaktır. Bu şekilde düzenlenen raporlarla adaylar hakkında değerlendirme yapılması durumunda idari yargıda açılacak bir iptal davası yolu ile adaylar hakkında kesin, nihai sonuç doğuran atama/atamama, unvan verme veya vermeme işleminin iptal edilmesi de mümkündür. Bu şekildeki kopya rapor uygulamasının, disiplin mevzuatı açısından da incelenmesinde fayda vardır. Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı Ve Memurları Disiplin Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesine göre; "öğretim elemanlarının; verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde kusurlu davranışları" kinama cezasını gerektiren davranışlar arasında sayılmaktadır.

adeta uyarı veya ihtar niteliği de taşıyacak işlemleri yürürlüğe koyduğu görülmüştür. Danıştay kararları ile de defalarca iptal edilen bu yasa dışı uygulama; kanunun emredici hükmünün bir devlet idaresi tarafından nasıl ihlal edilebileceğinin somut göstergesi olması bakımından önem taşımaktadır.

ÜAK Yönetiminin; jüri üyelerinin raporlarının mahremiyetini ve kişisel rapor olması vasfını korumak yerine bu raporları diğer jüri üyelerine de göndererek; “görüşünü bir daha gözden geçirmesi veya görüşünde bir değişiklik olup olmadığını” sorması şeklindeki yasadışı uygulamalara dönüştüğü görülmektedir. Özellikle jüri üyeleri tarafından adayın; “Asgari Başvuru Koşulunu Sağlamadığı” yönünde görüş belirtmesi üzerine bu rapor, aday hakkında “Başarılı” olarak görüş belirten diğer jüri üyelerine gönderilerek görüşlerin bir kez daha gözden geçirmeleri istenilmektedir. Aday hakkında ilk raporunda “Başarılı” görüş belirten jüri üyesi ÜAK tarafından kendisine gönderilen bu yazı üzerine ya (çoğunlukla olduğu gibi) görüşünü değiştirerek “Başarısız” raporu düzenlemekte ya da (istisnai olarak) “Başarılı” görüşünde ısrar edebilmektedir. Bu uygulama yıllarca İdare Mahkemesi ve Danıştay kararları ile hukuka aykırı bulunmasına rağmen ÜAK tarafından açıkça “**yargı kararlarına aykırı bir konuda ısrar edilerek**^[44]” doçent adayları mağdur edilmeye devam edilmiştir. Oysa Danıştay 1. Dairesinin içtihadı görüşü gereği; “yerleşik hale gelmiş yargı kararları idareler açısından emsal alınmayı gerektiren kararlardır”. Bu içtihadı ilkeye rağmen

[44] İdarenin, emsal konu ve olaylarla ilgili yargı kararlarına; aynı konuda başka kişilerle ilgili ortaya çıkan uyumsuzluklarda uyması gerekip gerekmediği, emsal yargı kararlarından hareketle; başka kişileri ilgilendiren olay ve durumlarda bu kararlara uygun davranması gerekip gerekmediği konusunda kamu idarelerinde çoğunlukla tartışmalar yaşanmakta olup genellikle, subjektif işlemlerle ilgili olarak verilen yargı kararlarının, başka kişilerle ilgili uygulamalarda emsal teşkil etmeyeceği ve bu yargı kararlarının diğer kişilerle ilgili idari uygulamalarda idareyi bağlamayacağı kabul edilmektedir. Ancak Danıştay 1 Dairesinin bu konuda vermiş olduğu bir istişari görüşte özellikle vurgu yapıldığı üzere “yerleşik hale gelmiş” yargı kararları açısından idarenin bu kararları göz önünde bulundurması; hem hukuka saygılı idarenin, hem hukuki istikrarın hem de idareye karşı gereksiz yere dava açılmasının önlenmesi ve dava ekonomisi bakımından önem taşımaktadır. Danıştay 1. Dairesine göre;

“Kesin yargı kararları, yalnızca tarafları bağlayan kararlardır. İdare, benzeri olaylarda bu yargı kararları doğrultusunda işlem tesisi zorunda olmamakla birlikte, bu olaylar hakkındaki **yargı kararları yerleşik hale gelmiş ise** artık, idareler açısından bu kararlar emsal alınmayı gerektiren kararlardır. **İdarenin, benzeri olaylarda yerleşik hale gelmiş yargı kararları doğrultusunda hareket etmesi, hukuka bağlı ve saygılı olmasının bir gereği olduğu gibi, lüzumsuz davaların açılmasını önlemesi bakımından ve dava ekonomisi açısından da uyulması gereken bir kural olmalıdır.** Bu nedenle, idari yargı yerince verilen bir kararın, dava konusu işleme benzer ve dava konusu yapılmamış olan işlemler yönünden de emsal alınmasında hukuksal bir engel bulunmadığı sonucuna varılmakla dosyanın Danıştay Başkanlığına sunulmasına oybirliğiyle karar verildi”. **DANIŞTAY 1. DAİRE 1997/123 ESAS., 1997/115 KARAR SAYILI İLAM.**

ÜAK tarafından hukuka aykırı fiili uygulamalar keyfi ve adaletsiz bir şekilde ve yıllarca herhangi bir idari düzenlemeye dayanmaksızın **“belli adaylar hakkında”** uygulanmaya devam edilmiş, en sonunda 2010 yılında yargı kararlarına açıkça aykırı bu fiili uygulamayı bir idari işleme dayandırabilmek amacıyla ÜAK kararı tesis edilmiştir. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığının 05.03.2010 tarihinde yaptığı 184’üncü toplantısında alınan kararla:

Doçentlik Sınav Komisyonunun 25.09.2009 tarihli toplantısında alınan “Alt Komisyonlarca dosyaları incelenerek jürileri oluşturulan adaylarla ilgili bir jüri üyesinden KOŞULU SAĞLAMAMIŞTIR raporu geldiğinde bu raporun diğer jüri üyelerine gönderilerek görüş alınmasına” şeklindeki karara alt komisyonların uyması gerektiğine, sadece jüri üyesinin raporunda belirttiği hususlar yanlış bilgidен kaynaklanıyorsa veya belge eksikliği bulunuyorsa bu adaylarla ilgili diğer jüri üyeleri ile yazışma yapılmasına gerek olmadığına,

karar verilmiştir. Daha sonra Üniversitelerarası Kurul Başkanlığının 08.11.2010 tarihinde yapılan 188’inci toplantısında konu tekrar gündeme gelmiş ve o tarihte alınan 25 sayılı kararla;

“Ekim 2009 Döneminde Dış Hekimliği Bilim Alanından doçentlik sınavına başvuran bir adayın jürisinde görevli bir üye tarafından gönderilen “adayın başvuru koşulunu sağlamadığına bu nedenle başvurusunun iptal edilmesi gerektiğine” ilişkin raporu ve bu rapor üzerine Dış Hekimliği Alt Komisyonunun, jüri üyesinin bu görüşünü haklı bulması üzerine hazırladığı (bu görüşe katıldığını belirten imzalı tutanak) tutanak görüşüldü; adayın jürisinin Üniversitelerarası Kurul’da onaylandığı, bazı jüri üyelerinden raporların geldiği, Doçentlik Sınav Komisyonunun 23.02.2010 tarihli toplantısında alınan ve Üniversitelerarası Kurul’un 05.03.2010 tarihli toplantısında Kurul’un bilgisine sunulan “KOŞULU SAĞLAMAMIŞTIR raporu geldiğinde bu raporun diğer jüri üyelerine gönderilerek görüş alınmasına” ilişkin karar verildiği göz önüne alınarak diğer adaylarla ilgili yapılan işlemin bu aday için de yapılarak diğer jüri üyelerine gönderilerek görüş alınmasına”,

karar verilmiştir. Ancak her ne kadar söz konusu uygulama 2010 yılında alınan ÜAK kararına dayanıyorsa da 2006 yılında fiilen başlayan bu uygulama yargı kararlarına açıkça aykırı olmasına rağmen yürürlükten kaldırıldığı tarihe kadar uygulanmaya devam edilerek daha önce başarılı ilan edilen doçent adaylarının pek çoğu ikinci değerlendirme sonucunda başarısız olarak değerlendirilerek doçentlik sınavı sonuçlandırılmıştır. Doçentlik sınav Yönetmeliği hükümleri jüri üyelerinin eser inceleme raporu yazarken herhangi bir etki-baskı altında kalmaksızın bireysel ve özgür değerlendirme yapabilmelerini teminen ortak rapor yazılması şeklinde bir uygulama benimsememiştir. Bu temel ilkeye

rağmen jüri raporları ÜAK Genel Sekreterliği tarafından jüri üyeleri arasında dolaştırılarak bireysel/özgür rapor yazmaları imkanı ortadan kaldırılmış, aday hakkında başarılı rapor yazan pek çok jüri üyesi kendilerine ulaşan diğer jüri (özellikle kıdemli jüri) üyelerinin raporlarından etkilenecek görüşlerini değiştirmişlerdir. Bu şekildeki bir uygulama ile bireysel/özgür değerlendirme imkanı yerine kopya rapor/istişareli rapor hazırlama yolu tercih edilerek pek çok aday hakkındaki doçentlik sınavı başarısızlıkla sonuçlandırılmıştır. Bu konuda diğer önemli bir hukuka aykırılık ise söz konusu fiili uygulamanın tüm doçent adayları hakkında eşit/genel/objektif olarak uygulanması değil sadece belli kişiler hakkında uygulanması sonucu mağduriyete sebebiyet verilmesidir^[45].

10. Haksız Etik İnceleme Talep Eden Jüri Üyesinin Sözlü Sınavda Jüri Üyeliğinden Çıkarılması Zorunluluğu

Doçentlik sınavlarında önemli bir aşama adayların yayınları hakkında jüri üyelerinin etik değerlendirmeleridir. Bu değerlendirmeler sonucunda adayın yayınlarında etiğe aykırı bir durumun saptanması halinde aday hakkında disiplin soruşturması başlatılmaktadır. Ancak çoğu zaman jüri üyelerinin etik ihlal iddiaları haklı ve hukuki bir temele dayanmadığından^[46] adaylar etik inceleme ve soruşturma sürecinden aklanmaktadırlar Etik inceleme süreci sonucunda yayınlarında etik ihlal bulunmadığına karar verilen doçent adayı hakkında sınavın kaldığı yerden devam etmesi gerekmektedir. Ancak bu aşamada; aday hakkında haksız etik ihlal iddiasında bulunan jüri üyesinin katılımı ile sınavın devam ettirilmesi ve sözlü aşamaya geçilmesi objektif-tarafsız bir sınav yapılmasına imkan vermeyeceğinden etik ihlal iddiasında bulunan jüri üyesinin sözlü sınav aşamasında jüri üyeliğinin düşürülerek jürinin yeniden oluşturulması gerekmektedir. zira etik ihlal şikayetinde bulunan kişi ile hakkında soruşturma yürütülen kişi arasında disiplin soruşturmasında müşteki/sanık ilişkisi doğmuş olup bu şartlarda müşteki konumundaki jüri üyesinin katılımı ilke sözlü sınavın yapılması adil ve hakkaniyetli olamayacaktır.

[45] Bu fiili uygulamaya karşı ilk dava açan kişi Pamukkale Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Milay Köktürk'tür.

[46] Uygulamada görüldüğü üzere jüri üyeleri tarafından doçent adayları hakkında oldukça komik sayılabilecek gerekçelerle etik inceleme talebi yapıldığı ve adayların gereksiz yere yıllarca etik komisyonlar önünde soruşturmalara tabi tutulduğu görülmektedir. Aynı aday hakkında aynı yayına ilgili olarak birden fazla yapılan etik incelemeler, doçentlik dosyasının düzensiz hazırlanmasının etik ihlal olduğu iddiaları, dergiye gönderilen makalenin 4 ay içerisinde yayına kabul yazısı göndermesinin şüpheli olduğu ve bu konunun etik ihlal sayılması gerektiği, adayın başvurduğu alan dışında makale yazmış olmasının etik ihlal sayılması gerektiği şeklinde

Hatta haksız etik ihlal iddiasında bulunmak Yönerge hükmüne göre aynı zamanda bir etik ihlal türü olup bir disiplin soruşturmasına konu olmasının yanında TCK anlamında haksız suç isnadı ve iftira gibi suçlara da vücut vermiş olacaktır.

Gerek 2009 tarihli Yönetmelik ve gerekse 2015 tarihli Yönetmeliğe göre; haksız etik ihlal isnadında bulunan jüri üyesi hakkında gerekli soruşturmanın yapılması gerekmektedir. ancak uygulamada ÜAK; doçent adayları hakkında haksız etik şikayette bulunan profesör jüri üyelerini korumakta ve haklarında soruşturma açılmasına izin vermemektedir. Ancak TCK anlamında ve disiplin yönetmeliği anlamında haksız suç isnadında bulunulması nedeniyle doçent adayları tarafından kanaatimce gerek savcılığa ve gerekse ilgili üniversiteye suç duyurusunda bulunulması mümkündür.

Haksız etik inceleme talebinin ne şekilde yapıldığının kanaatimce bir önemi yoktur. Bu talep; jüri üyesi tarafından açıkça etik inceleme yapılması talebi ile başlatılabileceği gibi, herhangi bir etik inceleme talep edilmemesine rağmen rapor içerisinde adayın intihal veya başka bir etik ihlal yaptığına yönelik iddialarda bulunulması durumunda da söz konusu olmalıdır. Çoğu zaman jüri üyeleri tarafından, rapor içeriğinde adayların şahsına yönelik ağır iddialara yer verildiği, çalışmalardan ziyade adayın şahsının değerlendirildiği görülmekte, hatta adayı küçük düşürücü, hakaret ve iftira niteliğinde ifadelere dahi yer verilebildiğine şahit olunmaktadır.

11. Yedek Raporların Değerlendirmeye Alınması

Doçentlik sınavlarında istismar ve tartışma konusu olan hususlardan bir tanesi de yedek jüri raporlarının devreye alınması hususudur. Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin “*Doçentlik sınavı*” başlığını taşıyan 24’üncü maddesine göre; *Asıl üyelerin hukuken geçerli bir mazerete dayalı olarak raporunu verememesi halinde, yedek üyelerin raporları, sırasına göre değerlendirilmeye esas alınır.*

Aynı şekilde 2009 tarihli Yönetmeliğin 6’ncı maddesinin 5’inci bendine göre; “Asıl üyelerin Doçentlik Sınav Komisyonu tarafından kabul edilmiş bir mazerete dayalı olarak raporunu süresinde verememesi halinde, yedek üyelerin raporları sırasına göre değerlendirilmeye esas alınır”

2015 tarihli Yönetmeliğin 6’ncı maddesinin 5’inci bendine göre; “Asıl üyelerin makul bir mazeret olmaksızın raporunu süresinde göndermemesi halinde, Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı tarafından bu kişinin jüri üyeliği iptal edilir ve yedek üyelerin raporları sırasıyla değerlendirilmeye alınır”.

2009 tarihli Yönetmelikte, jüri raporunun süresinde verilememesi halinde “doğrudan yedek üyelerin raporları sırasına göre değerlendirmeye esas alınması” şeklinde bir düzenleme mevcutken 2015 tarihli Yönetmelikte ÜAK’a bir sorumluluk ve işlem tesis etme yükümü getirilerek; “Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı tarafından jüri üyeliğinin iptal edilmesi” ve ondan sonra yedek üyelerin raporlarının sırasıyla değerlendirmeye alınması ilkesi benimsenmiştir.

ÜAK uygulamalarında; yedek jüri üyesinin raporunun değerlendirmeye alınması hususunda bazı keyfi uygulamalar yaşandığına şahit olunmaktadır. Yedek rapor; başarılı/başarısız değerlendirmesinin eşit sayıda olduğu durumlarda adayın sınav sonucu hakkında doğrudan etkili olduğundan kişilerin doçentlik sınavının eser aşamasına geçmeleri bakımından büyük önem taşımaktadır.

Örneğin 5 kişilik asıl jüri üyelerinden 2 jüri üyesi aday hakkında başarılı diğer 2 jüri üyesi ise başarısız rapor düzenlediklerinde ve diğer asıl jüri üyesi ise süresi içinde eser inceleme raporunu tamamlamadığında; yedekte bulunan jüri üyesinin adayın dosyası hakkındaki değerlendirmesi yaşamsal önem taşımaktadır. Bu konuda ÜAK Genel Sekreterliğinin keyfi uygulamaları nedeniyle bazı mağduriyetlerin ortaya çıkabildiği görülmektedir. Zira bir aday hakkında 2 başarılı 2 başarısız rapor gelmesine rağmen diğer asıl jüri üyesinin eser inceleme raporunu bir yıla yakın süre bekleyen ve başarılı rapor geldiğinde de adayı sözlü sınava alan Genel Sekreterlik bir başka uygulamasında; aday hakkında eser inceleme raporunu mevzuatta öngörülen sürede göndermeyen jüri üyesini “hemen” devre dışı bırakarak başarısız rapor düzenleyen birinci sıradaki yedek jüri üyesinin raporu ile karar vermiş ve adayın doçentlik sınavı hakkında başarısızlığına hükmetmiştir.

Aynı durumda olan iki doçent aday ile ilgili olarak bir asıl jüri üyesinin raporunu 1 yıla yakın bekleyen ve “Başarılı” değerlendirmesi geldikten sonra adayı sözlü sınava alan ÜAK; bir başka adayla ilgili olarak birer aylık bekleme süresinin dolması üzerine “hemen” harekete geçip birinci sırada bulunan yedek jüri üyesinin “başarısız” raporunu işleme alarak adayı eser inceleme aşamasında başarısız ilan etmiştir. Bu somut örneklerden hareketle; yedek jüri üyelerinin raporunun hangi şartlarda değerlendirmeye alınacağı hususu çok büyük önem taşımakta olup bu konunun idari istikrar ilkeleri doğrultusunda, keyfi uygulamalara ve kötünüyete yol açmaksızın nesnel ve soyut olarak uygulanması zorunluluğu bulunmaktadır.

Yedek jüri üyelerinin raporlarının değerlendirmeye alınmasında bir başka önemli husus da; jüri üyelerinin mevzuatta düzenlenen “yaş şartı sınırları içerisinde” bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi zorunluluğudur.

2009 tarihli Yönetmeliğin 5'nci maddesinin 3'ncü fıkrasına göre "Doçentlik sınav jürisinde görev alabilmek için öğretim üyesinin Devlet veya vakıf üniversitesinde 2547 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi hükümlerine göre profesör olarak atanmış ve yetmişiki yaşını doldurmamış olması şarttır.

Aynı husus 2015 tarihli Yönetmelikte te düzenleme altına alınmış olup Yönetmeliğin 5'nci maddesinin 4'üncü paragrafına göre; Doçentlik sınav jürisinde görev alabilmek için öğretim üyesinin Devlet veya vakıf yükseköğretim kurumlarında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 26 ncı maddesi hükümlerine göre profesör olarak atanmış ve yetmiş iki yaşını doldurmamış olması şarttır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşıldığı üzere jürinin kurulması aşamasında atanacak jüri üyelerinin 72 yaşını doldurmamış olması gerektiği gibi, süreç içerisinde bu yaş şartını sağlamayan jüri üyelerinin eser inceleme raporunun değerlendirmeye alınmaması ve aynı şekilde sözlü sınav aşamasına katılmaması gerekmekte olup eğer bu emredici düzenlemelerin aksine yapılan sınav ve değerlendirmelerde raporun dikkate alınmaması ve bu şekilde yapılan sınavın da geçerli olmadığına karar verilmesi gerekmektedir. Mevzuatta düzenlenen bu yaş şartına aykırı olarak jüri belirlenmesi veya yaş şartının sonradan kaybedilmesi durumunda da yedek jüri üyesinin atanması hususu öne kazanmakta olup yaş şartına ilişkin mevzuat düzenlemesinin ÜAK tarafından hassasiyetle takip edilmesi gerekmektedir. İdari yargı da; doçentlik sınavında jüri üyelerinin yaş şartına uygun hareket edilmemesini sınavın iptali sebepleri arasında kabul etmektedir^[47].

[47] Dava dosyasının incelenmesinden, .. Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi olarak görev yapan davacı tarafından, Ekim 2011 döneminde mühendislik alanında doçentlik sınavına yaptığı başvuru neticesinde, beş asıl ve iki yedek üyeden oluşturulan jürinin davacının eserlerini inceleyerek 2/5 çoğunlukla başarısız sayılmasına ilişkin 13.03.2013 gün ve 3003 sayılı işleme yaptığı itirazın reddine ilişkin 15.04.2013 tarih ve 4295 sayılı işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Olayda, asıl üyeler içinde bulunan jüri üyelerinden 04.01.1938 doğumlu Prof. Dr. Sami... 'in yetmişiki yaşını doldurmamış olma şartını sağlamadığı halde jüride görev almak suretiyle davacının eserleri hakkında olumlu oy kullandığı görülmekte ise de; Üniversitelerarası Kurulun 15.10.2010 tarihli toplantısında, **jürinin kurulduğu tarihte 72 yaşını doldurmuş** öğretim üyelerinin eser inceleme raporunun değerlendirmeye alınmamasına, sözlü sınava katılmamasına, her nasılsa katılımıyla yapılan sınavın geçerli olmadığına karar verildiği gibi Yönetmeliğin 5/3 maddesi hükmününün bu hususu açıkça kurala bağladığı görülmektedir. Bu durumda, **mevzuat uyarınca hatalı oluşturulan jüri tarafından yapılan eser incelemesi** sonucunda tesis edilen davacının eser incelemesi aşamasından başarısız sayılmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır. ANKARA 17. İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI, 2013/1276 E., 2014/510 K. SAYILI İLAMI.

12. Raporların Adaylara Tebliğ Edilmesi Gerekliği

Gerek 2547 sayılı Kanunun 24'ncü maddesi, gerek 2009 tarihli Yönetmelik gerekse en son yürürlüğe giren 2015 tarihli Yönetmelikte, idarenin işlem ve eylemlerinin yargı denetimine tabi tutulabilmesinin en önemli güvencelerinden bir tanesi olarak; jüri üyeleri tarafından düzenlenen eser inceleme raporlarının birer örneklerinin doçent adaylarına gönderilmesi ilkesi kabul edilmiştir. Ancak jüri üyelerinin raporlarının adaylara ne şekilde gönderileceği, raporların; jüri üyelerinin kimlik bilgileri gizlenerek mi yoksa gizlenmeden mi gönderilmesi gerektiği, jüri üyelerinin etki, baskı altında kalmadan objektif değerlendirme yapabilmeleri açısından eser inceleme raporlarında kimlik bilgilerinin gizlenip gizlenmemesinin sonuçları konusu çoğu zaman ÜAK'da tartışma konusu olmuştur.

2547 sayılı Kanun'un "Doçentlik sınavı" başlığını taşıyan 24'ncü maddesine göre; "Doçentlik sınav jürisinde yer alan asıl ve yedek üyeler, adayın akademik çalışmalarının her birini değerlendirerek hazırladıkları ayrıntılı ve gerekçeli kişisel raporlarını Üniversitelerarası Kurula gönderirler. Asıl üyelerin hukuken geçerli bir mazerete dayalı olarak raporunu verememesi halinde, yedek üyelerin raporları, sırasına göre değerlendirmeye esas alınır. Değerlendirmeye esas alınan bu raporların birer örneği, eser incelemesi sonucuna ilişkin bildirim yazısı ile birlikte adaya gönderilir". hükmü yer almaktadır.

2547 sayılı Kanun'da yer alan bu düzenlemeye paralel olarak aynı düzenlemeleri müteakip yıllarda çıkarılan Yönetmeliklerde de görmek mümkündür. 2009 tarihli Yönetmeliğin "Doçentlik Sınavı" başlığını taşıyan 6'ncı paragrafında; "Değerlendirmeye esas alınan jüri raporlarının birer nüshası, eser incelemesi sonucuna ilişkin bildirim yazısı ile birlikte adaya gönderilir" hükmü yer almakta idi. 2015 tarihli Yönetmeliğin "Doçentlik sınavı" başlığını taşıyan 6'ncı paragrafına göre de; "Değerlendirmeye esas alınan jüri raporları **tamamlandığında**, raporların birer örneği, eser incelemesi sonucuna ilişkin bildirim yazısıyla birlikte adaya gönderilir" hükmü yer almaktadır.

Jüri raporlarının adaylara bildirilmesinde, jüri üyelerinin kimliklerinin gizlenmesi konusunda da bir tartışma yaşanmış ve Üniversitelerarası Kurul'un 17.05.2010 tarihli 185'inci toplantısında aşağıdaki karar alınmıştır:

"Jüri üyelerinin doçent adayları hakkında hazırlamış oldukları Doçentlik Eser İnceleme Raporlarının (5772 Sayılı Kanununun 4. maddesi ve bu kanuna dayalı olarak çıkartılan Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin 6. maddesi uyarınca) adaylara isim ve imza kapatılmadan gönderilmesinin sakıncaları hakkındaki bazı jüri üyelerinin başvuruları üzerine Doçentlik Sınav Komisyonunca alınan

“Jüri üyelerinin değerlendirmelerini objektif yapabilmeleri, kişisel görüşlerin mahremiyeti ve çeşitli konulardaki hakemliklerde yapılan uygulamalar göz önüne alınarak raporların adaylara kimlik bilgileri olmadan gönderilmesi hususunun Üniversitelerarası Kurul Mevzuat Komisyonunun da görüşü alınarak Üniversitelerarası Kurul’a sunulmasına” ilişkin karar gereği konuyu inceleyen Mevzuat Komisyonu raporu görüşüldü; adaylara bildirilecek raporlara ilişkin olarak 5772 Sayılı Kanunda “raporların birer örneği”, Doçentlik Sınav Yönetmeliğinde ise “jüri raporlarının birer nüshası” şeklinde düzenleme yapıldığı, bu düzenlemelerde raporu hazırlayan **jüri üyelerine ait kişilere ait bilgilere ilişkin bir hüküm bulunmadığı bu nedenle raporların kişinin adı soyadı ve imzası bulunmadan adaya bildirilmesinde hukuki bir sakınca taşımadığına** ilişkin mevzuat komisyonu raporunun kabulüne ve Doçentlik Sınav Yönetmeliğinde gerekli değişikliğin yapılması hususunun Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına arzına karar verildi”.

ÜAK tarafından alınan bu karar çerçevesinde bir dönem **“jüri üyelerinin raporlarının kişinin adı soyadı ve imzası bulunmadan adaya bildirilmesi”** esası kabul edilmekle birlikte daha sonra bu uygulamadan vazgeçilmiş olup halen, jüri üyelerinin açık isim ve imzalarını ihtiva eder şekilde raporlar adaylara gönderilmektedir. Bu uygulama, jürinin başarılı/başarısız gerekçesinin denetlenebilirliği açısından son derece önemlidir. Zira çoğu doçent adayı ile jüri üyesi arasındaki menfaat veya husumet ilişkisi, jüri üyelerinin kimliklerinin belli olması ile somut olarak ortaya konulabilmekte, adaylara; jüri üyesinin atanmasına itiraz veya idari dava açma hakkı, jürinin kimliğinin belirli olması ile sağlanabilmektedir.

13. Doçentlik Jüri Üyelerinin Değişimi (Üçüncü-Altıncı-Dokuzuncu Sınav)

2009 tarihli Doçentlik Sınav Yönetmeliği’nin “Doçentlik sınavı” başlığını taşıyan 6’ncı maddesinin 20’nci bendine göre; Eser incelemesinde başarılı olmasına rağmen sözlü sınavlarda üç defa başarısız olan veya başarısız sayılan aday sözlü sınav için yeniden başvurduğunda, bu sınavı yapmak üzere yeni bir jüri oluşturulur. Yeni jüri oluşturulmasında mevcut jürinin salt çoğunluğu sağlayacak sayıda üyesinin değiştirilmesi şarttır.

2000 tarihli Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin 13.maddesine 13.01.2005 tarih ve 25699 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklikle eklenen hükme göre; Doçentlik Eserlerin incelenmesi aşamasında başarılı olup, yukarıdaki usule göre sözlü sınavlarda 3 (üç) kez başarısız olan doçent adayının, tekrar doçentlik sınavına girebilmesi için, bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesi uyarınca yeniden

doçentlik sınavı başvurusunda bulunması gerekir. Bu takdirde, aday için yeni jüri kurulur ve eserlerin incelenmesinden başlayarak doçentlik sınavının tüm aşamaları tekrarlanır.

2015 tarihli Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin 6'ncı maddesinin 20'nci bendine göre ise; "Eser incelemesinde başarılı olmasına rağmen birinci, ikinci veya üçüncü sözlü sınavda başarısız olan veya başarısız sayılan aday, her defasında en erken izleyen ikinci sınav döneminde sözlü sınav için yeniden başvurabilir. Üçüncü kez sözlü sınavdan başarısız bulunan aday için salt çoğunluğu sağlayacak sayıda üyenin değiştirilmesi şartıyla yeni bir jüri oluşturulur". Bu çerçevede idare mahkemeleri; mevcut jüri huzurunda 3 defa başarısız sayılma koşulu gerçekleşmedikçe, jürinin daha önceki bir sözlü sınav öncesi değiştirilmesi taleplerini kabul etmemektedir^[48].^[49]

Sıklıkla tekrar edilen bir hatalı uygulama örneği olarak, mevzuat gereği jüri üyelerinin salt çoğunluğunu sağlayacak sayıda üyenin değiştirilmesi zorunluluğu olan durumlarda yedek jüri üyelerinin asıl jüri üyesi olarak belirlenmesi şeklindeki formül, doçent adayları hakkında mevzuat tarafından murad edilen amaca ulaşmaya engel bir uygulama şeklidir. Mevzuatın lafzında sadece asil üyelerin salt çoğunluğunun değiştirileceğine ilişkin bir düzenleme yoktur. Mevcut jüri asil ve yedek olmak üzere toplam 7 kişiden oluşmaktadır ki jürinin çoğunluğunun değişmesi gereken durumlarda 4 üyenin değiştirilmesi şeklinde bir uygulama (asil üyelerden 3, yedek üyelerden de 1 değişiklik yapmak) daha adaletli bir çözüm olabilecektir. Adayı değerlendirecek kişilerin esas alınarak salt çoğunluğu değiştirecek bir sonuca ulaşılmalıdır. Jürinin salt çoğunluğunu değiştirmiş gibi gösterip yedek üyelerin değiştirilmesi ve bu surette aslında adayı değerlendirip

[48] Davacının eser inceleme aşamasında başarılı olmasının ardından girdiği 3 sözlü sınavda da başarısız bulunması üzerine Yönetmelik hükmü gereğince jüri üyelerinin salt çoğunluğunun değiştirildiği, davacının bu jüri tarafından yapılan sözlü sınavdan da başarısız sayıldığı, bunun üzerine de jüri üyelerinin yeniden değiştirilmesini talep ettiği görüldüğünden oluşturulan yeni jüri tarafından 3 kez başarısız sayılmadıkça jüri heyetinin değiştirilmesinin mümkün olmadığı, davacı tarafından jüri heyetinin tarafsızlığını yitirdiğine yönelik olarak ileri sürülen iddiaların ise dayanağının bulunmadığı anlaşılmış ve davacının bu yönde yapmış olduğu başvurusunun reddine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmamıştır. **ANKARA 5. İDARE MAHKEMESİNİN 2010/931 ESAS, 2010/1567 KARAR SAYILI İLAMI.**

[49] Davacı tarafından, doçentlik sözlü sınavını yapacak yeni bir jürinin oluşturulması istenilmekte ise de davacının ancak 3.kez sözlü sınavda başarısız sayılması halinde davalı idarece yeni bir jüri oluşturulması gerektiği açık olduğundan henüz bu şartları taşımayan davacının bu isteminin reddine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır. **ANKARA 13.İDARE MAHKEMESİNİN 2009/1578 ESAS, 2010/593 KARAR SAYILI İLAMI.**

başarısız raporu düzenleyen jürinin salt çoğunluğunda değişikliğe gidilmemesi, açıkça yasal haklara yönelik bir muvazaa niteliğindedir.

14. Adayın Başvurduğu Bilim Alanından Jüri Üyelerinin Seçilmesi/Jüri Üyelerinin Bilim Alanlarının Doçent Adayı İle Uygunluğu

Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin; “Sınav jürisinin oluşturulması” başlığını taşıyan 5’nci maddesine göre; Başvurunun eksiksiz olduğu ve gerekli şekil şartlarını taşıdığı tespit edilen adayların her biri için, Üniversitelerarası Kurul tarafından, Doçentlik Sınav Komisyonunun elektronik jüri belirleme sistemi aracılığıyla belirleyerek yapacağı öneri üzerine, başvuru alanı göz önünde bulundurularak beş asıl ve iki yedek üyeden oluşan jüri oluşturulur. Adayın başvurduğu bilim alanında yeterli öğretim üyesinin bulunmaması halinde, jüri yakın alanlardaki profesörlerden tamamlanır.

Yukarıda verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde; eser incelemesi yapacak jüri üyelerinin adayın başvurduğu alan gözönünde bulundurularak belirlenmesi gerekmektedir.^[50] jüri üyelerinden, doçent adayının başvurduğu bilim alanından olmaması veya doçent adayının başvurduğu bilim alanına ilişkin anahtar kelimeler ile jüri üyelerinin bilim alanlarının anahtar kelimelerinin farklı olması; başvuru yapılan alanda oluşturulan jürinin hukuka aykırı olması sonucunu doğuracaktır ve bu şekilde belirlenen jüri üyelerinin raporları esas alınarak aday hakkında başarılı/başarısız değerlendirmesi yapılması da mümkün değildir.^[51]

[50] Davacının doçent olabilecek nitelikte bir birikime sahip olup olmadığını belirlemek için oluşturulacak jüri üyelerinin öncelikle uluslararası ilişkiler alanında kariyer yapmış olması, davacının çalışmalarının bulunduğu konularla ilgili olması gerekmektedir. Bu durumda davacının doçentlik başvurusunu değerlendirmek üzere oluşturulan jüri üyelerinden birinin kamu yönetimi bölümü alanında siyaset bilimi konularına ilişkin olarak kariyer yapmış olması, davacının çalıştığı bilim dalı ile ilgisi olmaması karşısında dava konusu işlemlerde hukuka uyarlık bulunmamaktadır. **ANKARA 8.İDARE MAHKEMESİNİN 2003/433 ESAS, 2004/674 KARAR SAYILI İLAMI.**

[51] Dava dosyasının incelenmesinden, Erciyes Üniversitesi Endüstri Mühendisliği bölümü öğretim üyesi olarak görev yapan davacının Ekim 2011 döneminde mühendislik alanında doçentlik sınavına başvurduğu, eser inceleme aşamasında 2/5 çoğunlukla başarısız sayılması üzerine başarısız sayılmasına dair işlemin iptali istemiyle açtığı davada Ankara 17. İdare Mahkemesi’nin 18.12.2013 tarih ve E:2013/1276 sayılı kararı ile hatalı oluşturulan jüri tarafından yapılan eser incelemesi aşamasında davacının başarısız sayılmasına ilişkin işlemlerde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulmasına karar verildiği, bu arada davacının Nisan 2013 döneminde 906 kodlu Endüstri Mühendisliği bilim alanı, 1.070 kodlu Kalite Yönetimi anahtar kelimesinden doçentlik sınavına tekrar müracaat ettiği, oluşturulan jüri tarafından eser inceleme aşamasında başarılı olan davacının 27.01.2014 tarihinde gerçekleştirilen sözlü sınavda jüri üyelerinin oyçokluğu ile başarısız sayıldığı, davacının başarısız sayılmasına dair işleme yaptığı itirazın dava konusu 25.02.2014 tarih ve 3497 sayılı işlemlerle reddedilmesi üzerine

15. “Bana Atıf Yapmamış” Alınganlığı

Gerek doçentlik eser inceleme raporlarında ve gerekse diğer akademik atanma, yükselme ve unvan elde etme jürilerinde adaylar hakkında başarısız raporu düzenlenmesinde sıklıkla rastlanılan gerekçelerden bir tanesi de jüri üyelerinin; “bana atıf yapmamış” alınganlığıdır. Bu alınganlık açıkça eser inceleme raporlarına yansiyabildiği gibi jüri üyeleri tarafından raporlarda dillendirilmeksizin kendi ukdelerinde kalan bir alınganlık olarak da kalabilmektedir. Pek çok uygulama ve örnekte görüldüğü gibi; akademik değerlendirme yapmakla görevlendirilmiş bazı jüri üyeleri veya hakemler; eserin içeriğinden, anlatılan konunun özgünlüğünden, bilime katkı sunup sunmamasından ziyade eserin dipnotları ve kaynakça kısmında kendi isminin bulunup bulunmadığı veya kendisine atıf yapıp yapılmamasından bir sonuç çıkarmakta ve aday hakkındaki kanaatinin oluşumunda da; kendisine yapılan atıfların sayısı belirleyici rol oynamaktadır. Bu şekildeki bir dosya değerlendirme anlayışı, akademik çalışma yürüten genç akademisyenleri de şekli, göstermelik, düzmece atıf ve kaynakça oluşturma eğilimine yöneltmekte, çoğu zaman özümsememiş, okunmamış, ulaşılmamış kaynaklar; yazarlarının ilerde karşlarına jüri üyesi olarak çıkabileceği endişesi ile akademik eserlere monte edilmektedir. Jüri üyelerinin salt bu gerekçe ile (yani kendilerine atıf yapılmamış olması) bir aday hakkında “başarısız” kanaatine ulaşmasının haklı ve hukuki bir yanı bulunmamaktadır.

bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Mahkememizin 08.07.2014 tarihli ara kararına cevaben gönderilen belgelere göre, davacı hakkında sözlü asamada değerlendirme yapan beş jüri üyesinden, Prof.Dr.YCE'nin bilim alanının 906 kodlu Endüstri Mühendisliği bilim alanı, anahtar kelimesinin 1.039 kodlu Ergonomi olduğu, Prof .Dr.MCT'nin bilim alanının 906 kodlu Endüstri Mühendisliği bilim alanı, anahtar kelimesinin 1.070 kodlu Kalite Yönetimi olduğu, Prof.Dr.MT'nin bilim alanının 1143 kodlu Üretim Yönetimi bilim alanı, anahtar kelimelerinin 1.070 kodlu Kalite Yönetimi, 1.140 kodlu Üretim Teknolojileri, 1.141 kodlu Üretim ve Servis Sistemleri, 1.148 kodlu Yöneylem Arastırması, 1.180 kodlu Bilisim Sistemleri olduğu, Prof.Dr.KÖ'nün bilim alanının 906 kodlu Endüstri Mühendisliği bilim alanı, anahtar kelimesinin 1.039 kodlu Ergonomi, 2.166 kodlu Uygulamalı Ekonometri, 3.034 kodlu Üretim Yönetimi ve Pazarlama Eğitimi olduğu, Prof.Dr.IDK'nin bilim alanının 1123 kodlu Nicel Karar Yöntemleri bilim alanı, anahtar kelimesinin 1.066 kodlu İstatistiksel Analiz, 1.070 kodlu Kalite Yönetimi, 1.071 kodlu Karar Destek Sistemleri, 1.141 kodlu Üretim ve Servis Sistemleri, 1.148 kodlu Yöneylem Arastırması olduğu görülmektedir. Yukarıda anılan mevzuat hükümlerine göre, eser incelemesi yapacak jüri üyelerinin adayın başvurduğu alan gözönünde bulundurularak belirlenmesi gerekmekte olup, jüri üyelerinden ikisinin davacının başvurduğu 906 kodlu Endüstri Mühendisliği bilim alanından olmadığı, ayrıca jüri üyelerinden ikisinin anahtar kelimesinin davacının müracaat ettiği 1.070 kodlu Kalite Yönetimi alanından olmadığı anlaşılmakta olup davacının başvurduğu bilim alanı ve anahtar kelimesine uygun olarak oluşturulmayan jüri tarafından yapılan değerlendirme neticesinde sözlü sınavda başarısız sayılmasının hukuka uygun olmadığı sonucuna varılmıştır. **ANKARA 11. IDARE MAHKEMESİ ESAS NO: 2014/769 KARAR NO: 2014/1465**

Bugün ülkemizde bir İdare Hukuku Profesörü dahi yazmış olduğu bir makale ile ilgili olarak kişisel sayfasında; **“Yayınlatmayı başaramadığım yazılar”** başlığı altında; sitem dolu çılgık olarak bu konuya dikkat çekmekte ve daha makalenin başında şöyle bir açıklama yapmak ihtiyacı hissetmektedir^[52].

“Bu yazı, somut bir karar üzerinden gerçekleştirilen içtihat değerlendirmesidir. Karar değerlendirmesi amaçlı yazılara aşına olmayan hukuk okurları, yazıdaki atıf miktarının azlığına şaşırabilir. Yazımız boyunca sadece iki durumda atıf yaptık. Ya doğrudan bir bilgi/olgu aktarımı vardır ya da sözkonusu kaynaklarda ek açıklamalar bulunmaktadır. ***Bunun dışında, kaynakça şişirmek veya malumatfuruş atıflar yapmak yolunu tutmadık.*** Yazılmakta olan bir makedir; ders kitabından farklı olarak, okuyucuya bir kaynakça vermeyi amaçlamamaktadır. Süreye ilişkin bir çok kaynak mevcuttur. Bu kaynakları inceleyen yazarın, incelediğini ve yükümlülüğünü yerine getirdiğini göstermek için atıf vermesi gereksizdir. Bilimsel ahlaka aykırı düşülmediği sürece, yani intihal yapılmadığı sürece “atıf” yapma, kaynakça şişirme gereksizdir. ***“Atıf saplantısı” özgür düşünceyi öldürmektedir.*** Bununla birlikte, standart hukuk makalelerinin, ***şişirilmiş yığılma dipnotlarını ve kaynakçalarını görmeye alışık olan gözün,*** “yeterli tarama yapılmamış, öğretiyeye değinilmemiş” itirazını baştan gidermek için bu konuda belli başlı yazıların listesini vermek istemeden katlandığımız bir zorunluluk olmuştur”.

Bu gün ulusal bir hakemli bir dergide yayımlanmış olup da; tamamının kişinin kendisine yapılmış atıflardan oluştuğu ve eserin kaynakça kısmında yer alan ve yararlanılan kaynaklar olarak gösterilen kaynakların, tamamen yazarın kendi yayınlarından oluştuğu makale örneği gösterebilmek dahi mümkündür. Üstelik bu eser; “literatür taraması” adı altında yapılmıştır ki kişinin, makale konusu hakkında literatürü sadece kendi eserleri olarak görmesi ve kendisi dışında başka hiçbir bilim adamının çalışmasını; atıf yapmaya veya kaynakçaya koymaya değer görmemesi kimi akademik personelin bu konuya bakış tarzını yansıtmaları bakımından önemlidir.

Bu aşamada **“Doçentlik Sınavına Başvuru Şartları”** adı altında 31 Aralık 2015 tarihinde yayımlanan yeni kriterlerde, doçentlik sınavına başvurabilmek için adayın yayınlarına atıf yapılmış olması zorunluluğu getirilmesi de, olumlu kazanımlar yanında atıf alınganlığı ve atıf takipçiliği hususunda bazı sakıncaların doğmasına da sebebiyet verebilecek niteliktedir. Yeni kabul edilen kriterlerle birlikte örneğin hukuk alanında doçent adayının eserlerine, ulusal/uluslararası hakemli dergilerde; tanınmış ulusal/uluslararası yayınevleri

[52] KARAHANOGULLARI; s. 1. Giriş Dipnotu. <http://80.251.40.59/politics.ankara.edu.tr/karahan/makaleler/zimniredsonradangelenyanit.pdf>

tarafından yayımlanmış kitaplarda adayın yazar olarak yer almadığı yayınlardan her birinde, metin içindeki atıf sayısına bakılmaksızın adayın atıf yapılan her eseri için puan verilmektedir. Doçent adayı örneğin hukuk alanında bu atıflardan en az 6 puan almak zorundadır ki bu kriter; yayınlarına atıf yapan kişilere karşı bir minnet duyma, yayınlarına atıf yapmayan akademisyenlere karşı ise mesafeli ve subjektif değerlendirmelerde bulunma gibi sonuçların doğmasına sebebiyet verebilecektir. Aynı zamanda bu şekildeki bir koşulun, karşılıklı atıf ilişkisi veya atıfta ricacı olma gibi etik dışı davranışlara yol açma ihtimali de oldukça yüksektir.

16. Doçent Adaylarının Bilimsel Dosyasındaki “Eserlerden” Ziyade “Şahsının” Değerlendirmeye Tabi Tutulması /Doçent Adayı Hakkında Önyargılı, Küçük Düşürücü, Aşağılayıcı Raporlar

2547 sayılı Kanun’un “Doçentlik sınavı” başlığını taşıyan 24’ncü maddesinde; *Doçentlik sınav jürisinde yer alan asıl ve yedek üyelerin, **adayın akademik çalışmalarının her birini değerlendirerek** hazırladıkları ayrıntılı ve gerekçeli kişisel raporlarını Üniversitelerarası Kurula gönderecekleri” düzenlemesi yer almaktadır.*

*Aynı şekilde Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin, “Doçentlik sınavı” başlığını taşıyan 6.maddesinin 2 numaralı paragrafında; “Doçentlik sınav jürisini oluşturan asıl ve yedek üyeler, **adayın akademik çalışmalarının her birini değerlendirerek**, Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenen formata uygun olarak hazırladıkları ayrıntılı ve gerekçeli kişisel raporlarını Üniversitelerarası Kurula elektronik imzayla gönderirler” düzenlemesi yer almaktadır. Aynı hüküm; 31.12.2015 tarihli “Doçentlik Sınavına İlişkin Esaslar” ın 5’nci maddesinde de düzenleme altına alınmıştır.*

*Anlaşılabileceği üzere bizzat Kanun, Yönetmelik ve diğer düzenlemeler açısından adayın **sadece akademik çalışmalarının değerlendirilmesi** konusunda jüri üyelerine bir görev yüklenmiştir. Ancak bazı doçentlik eser inceleme raporlarında ve hatta sözlü sınav aşamalarında; jüri üyeleri tarafından doçent adayı hakkında, adayın akademik çalışmalarından ziyade kişisel özelliklerinin/şahsının değerlendirmeye tabi tutulduğu, aday hakkında **“google jüriliği”** de denilebilecek bir arşiv/sosyal medya araştırmasına gidildiği, adayın siyasi görüşü, savunduğu fikirler, bağlı olduğu örgütler esas alınarak bir sorgulama yapıldığı, aday hakkında aşağılayıcı, küçük düşürücü ifadeler kullanıldığı pek çok hukuk dışı uygulamaya rastlanılabilmektedir. Çoğu sözlü sınav sonrasında adaylar tarafından, bilimsel çalışmaları veya bilim dalı ile ilgili bir sınavdan ziyade adayın kişisel özellikleri ile ilgili bir sözlü sınav gerçekleştirildiği eleştirileri sıklıkla*

dile getirilmektedir. İdare Mahkemesi kararlarına da yansıdığı üzere jürinin görev ve yetkisi; sadece adayın bilimsel eserlerini, bu eserlerin bilim dünyasına katkılarını, özgün olup olmadıklarını, etik değerlere uygun olup olmadıklarını değerlendirmekle sınırlıdır. Aday hakkında, bilimsel nezaket kurallarına aykırı, aşağılayıcı, küçük düşürücü ifadelerle dolu bir eser inceleme raporunun idare mahkemeleri tarafından iptal edilmesi mümkün olduğu gibi bu şekilde ifadeler kullanılan kişilerin “tarafsız jüri üyeliği” yükümlülüğünü yerine getirmediğinden jüri üyeliğinden çıkartılmaları da hüküm altına alınmaktadır. Elbette ki doçent adaylarının; kendileri hakkında subjektif, soyut, gerçek dışı, küçük düşürücü ifadeler içeren raporlar hakkında; “haksız suç isnadı, iftira, hakaret” fiilleri bağlamında Türk Ceza Kanunu hükümleri çerçevesinde ceza şikayetinde ve ayrıca disiplin mevzuatına göre de disiplin şikayetinde bulunma hakları saklıdır^[53]. Yine jüri üyeleri tarafından düzenlenen rapordaki kişilik haklarını rencide eden ifadelerle karşı Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı aleyhine manevi tazminat davası açılabilmesi de mümkündür. Daha önce benzer bir uyuşmazlıkta Türk Tarih Kurumu tarafından çıkartılan Belleten Dergisinde makale yayım başvurusunda bulunan bir kişi hakkında Kurum tarafından yaptırılan hakem inceleme aşamasında düzenlenen raporda yer alan aşağılayıcı, küçük düşürücü, onur kırıcı, suç isnat edici değerlendirmelerden dolayı açılan manevi tazminat davasında Yargıtay; Anayasa'nın 129/5.maddesindeki; “Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat

[53] Bakılan uyuşmazlıkta; davacının 2012 Nisan döneminde doçentlik sınavı başvurusunda bulunduğu, sınav jürisinde yer alan Prof.Dr.....'un, eserlerin incelenmesi aşamasında hazırladığı ayrıntılı ve gerçekçi kişisel raporda davacının bu aşamada başarısız sayılması yönünde oy kullandığı, anılan raporda; “...Aday, oradan buradan derlediği ifadeleri montajlayarak, güya kuramsal ve tarihsel bir çerçeve oluşturmaya çalışmıştır.....adayın araştırma teknikleri bakımından cehaletini göstermektedir.....sadece doçentlik başvurusu için gerekli olan kitap şartının savuşturulması için yazılmış izlenimi vermektedir. Kitaptaki İngilizce anlatım düzeyi ve ifade gücünün, adayın kendi İngilizce anlatım becerisinin çok çok üzerinde olduğu kanaatindeyim, çünkü adayın ne derece İngilizce anlatım ve yazım becerisi olduğunu doktora aşamasında derslerdeki ve tez savunma sınavındaki İngilizce performansından çok iyi biliyorum. Uluslararası intihal mekanizmaları kullanılabilse, ortaya pek çok kuşku malzeme çıkacaktır....ikinci kaynaklardan derlenmiş yarım yamalak bilgilerin montajıdır....” şeklinde ifadelerle yer verildiği, bunun üzerine davacı tarafından söz konusu raporda yer verilen intihal iddialarının etik açıda incelenmesi için davalı idareye başvurulduğu, konuyu inceleyen Yükseköğretim Kurulu Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun kararı ile etik ihlal bulunmadığına oybirliği ile karar verildiği görülmektedir. Bu durumda eser inceleme aşamasında jüri üyeliği görevinde bulunan Prof. Dr.....'un,hazırladığı ayrıntılı ve kişisel raporda bilimsellikten uzak ve davacı hakkında önyargılı olduğu açıkça anlaşılan ifadelerle yer verildiği, dolayısıyla adı geçen öğretim üyesinin jüri üyesi olarak katışması ile tarafsız, bilimsel ve objektif bir değerlendirme yapılması ilkelerinin zedeleneceği açık olduğundan...Prof.Dr.....'un jüri üyesi olarak belirlenmesi işleminde hukuka uygunluk görülmemiştir. **ANKARA 14.İDARE MAHKEMESİNİN 2015/1306 SAYILI YÜRÜTMEYİ DURDURMA KARARI.**

davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir” düzenlemesine dayanarak davanın idare aleyhine açılması gerektiğine karar vermiştir^[54].

[54] Kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken veya görevlerini yaparken kişilere zarar vermesi ilgili kamu kurumunun hizmet kusurunu oluşturur. Bu durumda sorumlu, kamu görevlisinin emrinde çalışmakta olduğu kamu kurumu olup dava o kurum aleyhine açılmalıdır. (T.C. Anayasası 40/III, 129/V, 657 Sy.K.13, HGK 2011/4-592 E., 2012/25 K.) Bu konuda yasal düzenlemeler emredici hükümler içermektedir. Diğer yandan Sorumluluk Hukukunun temel ilkeleri açısından bakıldığında da bu şekilde düzenlemenin mevzuatta yer almış olması zarar görenin zararının karşılanması yönünde önemli bir teminatır. Davaya konu edilen olayda: Davacının, Türk Tarih Kurumu tarafından çıkarılan Belleten dergisinde yayınlanmasına karar verilen makalesinin, kurumun başkanı olan davalı tarafından, davacıya ait **söz konusu makalenin yine davacıya ait eski bir makaleden intihal yapılmak suretiyle oluşturulduğu, davacının zahmetsiz ve ciddiyetsiz çalıştığı, vesika çevirilerinin özensiz ve avam olduğu, makalenin kalitesiz olduğu** iddia ve gerekçesiyle dergide yayınlanmasının engellendiği, bu suretle **kişilik haklarının ihlal edildiği belirtilerek**; manevi tazminat istemiyle dava açıldığına göre, Anayasanın 129/5. maddesi gereğince kamu görevlisi hakkında adli yargı yerinde dava açılmayacağından kast ve kusur aranmaksızın husumet nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekir. Mahkemeye bu yön gözetilerek, davanın husumetten reddedilmesi gerekirken, işin esasının incelenmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir. **YARGITAY 4. HUKUK DAİRESİ 2014/4754 ESAS., 2014/12717 KARAR SAYILI İLAMI., Ayrıca Bknz. GÜNDAY, s. 328.**

Kamu kurumları kamu hizmeti yaparlar. Ancak kamu kurumları tüzel kişilik olduklarından ve bu kişilik maddi değil soyut bir kişilik olduğundan, kamu hizmetini bizzat yerine getiremezler. Kamu hizmeti, gerçek kişi konumunda olan kamu görevlileri ve bunların kullandıkları araç ve gereçlerle yerine getirilir. Bunun sonucu olarak, kamu görevlilerinin veya bunların kullandıkları araç ve gereçlerin kusur, ihmal ve hatalarından dolayı kamu hizmetinin yerine getirildiği sırada kişilerin zarar görmesi halinde meydana gelecek kusur kamu kurumunun hizmet kusurunu oluşturur. Burada, kamu görevlisinin hizmetten ayrılabilen kişisel kusurundan bahsetmek kesinlikle mümkün değildir. Kamu görevlisinin buradaki kusuru hizmet kusurunu oluşturur. Hizmetten ayrılabilen kişisel kusur ise kamu hizmeti ile ilgisi olmayan kamu görevlisinin özel hayatı ile tamamen özel tutum ve davranışlarından kaynaklanan bir kusurdur.

Anayasa'nın 129/5 maddesinde; memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken (görevlerini yaparken) işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları rücu edilmek kaydıyla kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak ancak idare aleyhine dava açılabilir. 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın (kişilerin uğradıkları zararlar başlıklı) 13. maddesinde; kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Borçlar Yasası'nın (Haksız muamelelerden doğan borçlar başlıklı) 41/1 maddesinde; gerek kasten gerek ihmal ve teseyyüp yahut tedbirsizlik ile haksız bir surette diğer kimseye bir zarar ika eden şahıs o zararın tazminine mecburdur. Anayasa'nın 129/5 maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın 13. maddesinin Borçlar Yasası'nın 41/1 maddesi ışığında yorumlayarak kamu görevlileri aleyhine kişisel kast ve kusurlarının varlığı halinde Adli Yargıda dava açılabileceğinin kabulü mümkün değildir. Zira: Borçlar Yasası'nın 41/1 maddesi genel bir hüküm olup, yine genel olarak zarar ika eden şahıs esas almış olup, kamu görevlisi veya memurdan bahsetmemektedir. Bir konuda hem genel hüküm, hem

Doçent adaylarının, sadece bilimsel eserlerinin değil kişisel özelliklerinin, mensubiyetlerinin, sosyal medya hesaplarının, siyasi iktidara veya diğer siyasal partilere yönelik eleştiri ve görüşlerinin de doçentlik unvanının elde edilmesinde ve hatta Üniversitelerdeki kadro paylaşımlarında temel dayanak noktası olarak kabul edilmesi, akademik özgürlük, ifade özgürlüğü, din ve vicdan özgürlüğü gibi pek çok alanda anayasal ihlallerin doğmasına yol açacaktır. Bu şekilde korkutulmuş, sindirilmiş, bastırılmış, fikri özgürlüğü elinden alınmış, “doçent olana kadar suya sabuna dokunma” anlayışı ile bilimsel faaliyet yürütmeye çalışan akademik personelden, Türk Yükseköğretimi için özgün çalışmalar, bilimsel keşifler ve yeni katma değerler beklemek, pek fazla hayalperestlik olacaktır.

SONUÇ

Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı, nitelikli bilim insanı yetiştirilmesi ve yükseköğretimde kalitenin yükseltilmesinde çok önemli bir işlev gören kamu kurumudur. Kurum, ülkemizde sayıları 200’ü bulan Üniversitelerin Rektörleri ile yine bu Üniversitelerin Senatoları tarafından seçilen bir profesör üyeden teşekkül etmektedir. Aslında Üniversite temsilcilerinin bir araya gelerek oluşturdukları ülkemizdeki en üst düzeydeki özerk akademik örgütlenmedir. Geçmişten günümüze Kurul bu işlevini hakkıyla yerine getiremediği gibi çoğu zaman ülkedeki siyasal çekişmelerin de tarafı olmak zorunda bırakılmış, unvan paylaşımları, kadro savaşları, siyasi propagandalar gibi kısır çekişmeler her dönem Kurul gündeminde önemli başlıklar arasında yer almıştır. Oysa bu Kurulun, yurtdışı doktora denklilikleri, doçentlik ve profesörlük eşdeğerlilikleri, lisansüstü eğitim süreçler, doçentlik sınav süreçleri ile ilgili çok önemli görev tanımları bulunmaktadır. Üniversiteler; toplumdaki hür iradenin, ilerlemenin, çağdaşlaşmanın, ifade hürriyetinin lokomotifidir. Dolayısıyla toplumu şekillendiren, yönlendiren, topluma hedef belirleyen Üniversitelerin bu

de özel hüküm varsa, o takdirde özel hükümlere üstünlük verilerek uygulama yapılması hukukun temel prensiplerindedir. Yukarıda açıklanan Anayasa’nın 129/5 ile 657 sayılı Devlet Memurları Yasası’nın 13. maddesi karşısında Borçlar Yasası’nın 41/1 maddesi esas alınarak kamu görevlilerinin kast ve kusurlarından dolayı kamu görevlileri aleyhine dava açılabilirliğinin yorum yoluyla kabul edilmesi de mümkün değildir. Sonuç olarak kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kasıtlarından ve kusurlarından dolayı doğan tazminat davalarında kamu görevlilerinin aleyhine değil ancak kamu idaresi aleyhine dava açılabilirliğinin kabulü gerekir. Nitekim yukarıda söz edilen mevzuat hükümleri doğrultusunda 14/09/1983 tarih 1980/4-1714 1983/803 Karar sayılı Hukuk Genel Kurulu kararında da bu görüş benimsenmektedir. **YARGITAY 4. HUKUK DAİRESİ 2012/1980 ESAS, 2012/3331 KARAR SAYILI İLAMI.**

tür siyasi kamplaşmalara alet olmak yerine kalite odaklı bilim insanı yetiştirme hedefi birinci gündemi olmak zorundadır.

Bugün akademik yükselme ve unvan elde etme süreçlerinde; çalışmalarını sine-i münevverine emanet edilebilecek ehil ve hakkaniyetli hakem jüri üyelerine ihtiyaç bulunmaktadır. Akademik unvan elde edilmesinde liyakate dayalı bir sistem oluşturulması, adayları değerlendiren heyetin hakkaniyetli bir süreç yürütmeleri ile doğrudan ilişkilidir. Bilim insanı olma hedefi ile çalışma yürüten kişilerin kimlikleri, fikrî, dinî veya dünyevî mensubiyetleri, akademik hizmetin gerekleri için bir ayrımcılık oluşturmayacağına göre, bu konulardan azade edilmiş adil bir değerlendirme süreci yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Hukuk, tıp, mühendislik, güzel sanatlar; kısacası akademik yaşamın tüm alanları; militan bir kadrolaşma yürütülebilecek veya herhangi bir işe yerleşmemiş işsizlere meslek kazandırma kapısı olarak görülebilecek alanlar olarak değerlendirilemez. Modern üniversitelerin en önemli fonksiyonları, tarafsız ve evrensel bilimsel araştırma yapmak, entelektüel ve çağdaş düzeyde eğitim ve öğretim faaliyetinde bulunmak ve bütün bu çalışmalarını toplumla bütünleştirmektir. Resmi ya da belli mihraklarca belirlenmiş ve programlanmış inançlar, düşünceler, politikalar ve felsefeler çerçevesinde, eğitim-öğretim, araştırma, yayın, atama, yükseltme ve propaganda yapmak, hakikatte “üniversite ruhu” ile bağdaşmaz. Prangalı beyinlerin, özgürlükleri kısıtlı ve fikirlerine gem vurulmuş olanların, entelektüel bilim ve teknoloji üretmelerini beklemek safdillik olur^[55]. Genç Türkiye Cumhuriyetin maarif politikaları üzerine önemli çalışmalar yapan Nurettin Topçu'nun ifadeleri ile, medeniyetin temeli; hikmet/hakikat aşkıdır. Düşündürmeyen ancak ezberleten, ruhsuz, duygusuz, taklitçi ve haset ahlakı ile yoğrulmuş, karakter yerine hüner eğitimi veren, usta adam yerine çok kazanan adam yetiştirmeye odaklanmış bir üniversite ve maarif anlayışı ile bir maarif devrimi/rönesansı gerçekleştirmek imkansızdır^[56].

Doçentlik sınav süreci, akademik unvan elde edilmesindeki diğer süreçler gibi akademik yaşam içerisinde çok önemli bir yer işgal etmektedir. 31.12.2015 tarihli Doçentlik Sınavına Başvuru Şartları ile birlikte 2015 yılında yayımlanan ana Yönetmelik ve daha alt düzeyde bir düzenleyici norm olan Esaslar, doçentlik sınavındaki kaliteyi, niteliği, nitelikli bilim insanını, liyakati olanı ön plana çıkarmayı hedefleme amaçlı işletilmelidir. Ne kadar mükemmel olursa olsun bir mevzuata ruh veren ve ona anlam kazandıran hiç şüphesiz uygulayıcıların yorum ve davranışlarıdır. Mevzuatın belirlediği aşamaların; Üniversitelerarası

[55] AYDIN, İSMAİL HAKKI-ÜNİVERSİTE VE BİLİM İNSANI, YÜKSEKÖĞRETİM DERGİSİ, 2014, C. 4 S. 2, s. 69.

[56] TOPÇU, NURETTİN-TÜRKİYENİN MAARİF DAVASI, s. 39.

Kurul bünyesinde sürece hizmet eden tüm paydaşlar; Genel Sekreterlik çalışanları, jüri üyeleri ve üniversiteler tarafından dürüstlükle yönetilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

AKINCI, Müslüm: Normatif Düzen Kalitesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, S.1, Y. 2012

AKYILMAZ, Bahtiyar: İdari Usul İlkeleri Işığında İdari İşlemin Yapılış Usulü, Yetkin Yayınları, Ankara 2000.

AKYILMAZ, Bahtiyar/SEZGİNER, Murat/KAYA, Cemil: Türk İdare Hukuku, Seçkin Yayınları Ankara 2013

ALİFENDİOĞLU, Yılmaz: Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında “Yokluk” ya da “Yok İşlem” Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y: 2009, S. 81.

ATAY, Ender Ethem: İdare Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara 2006.

ATAY, Yeliz Şanlı: Türk İdare Hukukunda Adsız Düzenleyici İşlemler, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2011.

AVCI, Mustafa: Doçentlik Sınavı ve Doçentlik Kadrosuna Atanma, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.17, S:1, Yıl: 2009.

AYDIN, İSMAIL HAKKI: Üniversite Ve Bilim İnsanı, Yükseköğretim Dergisi, 2014, C. 4 S. 2, s. 69

ÇAĞLAYAN, Ramazan: Türk Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, Aralık 2003, C: VII, S:3-4.

ÇAKMAK, Münci: İdari Yargıda Davadan Feragat,

GİRİTİLİ, İsmet/BİLGİN, Pertev/ AKGÜNER, Tayfun/BERK, Kahraman: İdare Hukuku, Der Yayınları, İstanbul 2013

GENCAY, Fatma Didem: Adsız Düzenleyici İşlemlerin Normlar Hiyerarşisindeki Yeri, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 63, S. 2, Y. 2014.

GÜNDAY, Metin: İdare Hukuku, 7. Bası, Ankara 2003.

GÖZLER, Kemal/KAPLAN, Gürsel: İdare Hukuku Dersleri, Ekin Yayınları Bursa 2015.

KALABALIK, Halil: İdari Yargılama Usulü Hukuku, Sayram Yayınları, Konya 6. Baskı 2013.

KARAHANOĞULLARI, ONUR: Zımni Redden Sonra Gelen Açık Yanıtlarda Dava Açma Süresi. (<http://80.251.40.59/politics.ankara.edu.tr/karahan/makaleler/zimniredsonradangelenyanit.pdf>)

ÖZTÜRK, Kaya Burak: Fransız ve Türk Hukukunda İdarenin Düzenleme Yetkisinin Kapsamı, Doktra Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

SANCAKTAR, Oğuz : İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı, Seçkin Yayınları 2. Baskı Ankara 2012.

SEZER, Yasin/BİLGİN, Hüseyin: Sözlü Sınavların Yargısal Denetimi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y: 2009, S. 86. s. 168-187.

SEZGİNER, Murat: İptal Davasının Uygulama Alanı Bakımından Ayrılabilir İşlem Kuramı, Yetkin Yayınları, Ankara 2000.

TAN, Turgut : Sınav ve Jüri Değerlendirmelerinin Yargısal Denetimi, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C. 51, S. 1-4.

TEKİNSOY, Ayhan/MISIR, Mustafa B.: Öğretim Üyelğine Atanma Sürecinin Başlangıcı, Ek Koşullar Ve Jüri Raporları, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012, C.61, S. 1

TOPÇU, NURETTİN: Türkiyenin Maarif Davası, s. 39.

YAŞAR, Hasan Nuri: İdare Hukuku, Der Yayınları, İstanbul 2014

YILDIRIM, Ramazan : Açıklamalı Kaynakçalı İdare Hukuku Kavramları Sözlüğü, Mimoza Yayınları Konya 2006.

Anayasa Mahkemesi Kararı, 2.7.2007 Günlü, E2007/72, K2007/68 Karar Sayılı Kararı.

Anayasa Mahkemesi Kararı, 5.6.2008 Günlü, 2008/16 Esas, 2008/116 Karar Sayılı Kararı.

Ankara 2.İdare Mahkemesinin 2009/100 Esas, 2010/379 Karar Sayılı İlamı.

Ankara 7. İdare Mahkemesinin 2005/1854 Esas, 2006/985 Karar Sayılı İlamı.

Ankara 6. İdare Mahkemesinin 2008/87 Esas, 2009/1504 Karar Sayılı İlamı.

Ankara 6. İdare Mahkemesinin 2005/2547 Esas, 2007/1391 Karar Sayılı İlamı.

Ankara 7.İdare Mahkemesinin 2008/2204 Esas, 2010/1317 Karar Sayılı İlamı.

Ankara 10.İdare Mahkemesi, 2008/1726 E., 2008/2024 Karar Sayılı İlamı.

Ankara 3.İdare Mahkemesinin 2005/1435 Esas, 2006/1872 Karar Sayılı İlamı.

Ankara 6.İdare Mahkemesinin 2009/361 Esas, 2010/248 Karar Sayılı İlamı.

- Ankara 2.İdare Mahkemesinin 2001/1169 Esas, 2002/460 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 3.İdare Mahkemesinin 2005/1435 Esas, 2006/1872 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 5.İdare Mahkemesinin 2008/1867 Esas 2009/416 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 9.İdare Mahkemesinin 2009/1570 Esas, 2010/995 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 11. İdare Mahkemesinin 2008/1715 Esas., 2009/873 Karar Sayılı İlamı. .
- Ankara 11. İdare Mahkemesinin 2002/1047 Esas., 2004/253 Karar Sayılı İlamı. .
- Ankara 11.İdare Mahkemesinin 2004/1689 Esas, 2006/276 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 16. İdare Mahkemesinin 2009/383 Esas, 2010/667 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 7. İdare Mahkemesinin 2001/125 E., 2002/447 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 9. İdare Mahkemesi' Nin 2001/126 E., 2002/384 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 1. İdare Mahkemesi' Nin 2009/229 E., 2010/1503 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 5.İdare Mahkemesinin 2011/463 Esas., 2011/300 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 5.İdare Mahkemesinin 2002/777 E., 2002/1752 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 5.İdare Mahkemesinin 2002/777 E., 2002/1752 Karar Sayılı İlamı
- Ankara 7. İdare Mahkemesinin 2007/1277 E., 2008/2021 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 12. İdare Mahkemesinin 2003/471 E., 2005/1721 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 17. İdare Mahkemesinin, 2013/1276 E., 2014/510 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 5. İdare Mahkemesinin 2010/931 Esas, 2010/1567 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 13.İdare Mahkemesinin 2009/1578 Esas, 2010/593 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 8.İdare Mahkemesinin 2003/433 Esas, 2004/674 Karar Sayılı İlamı.
- Ankara 11. İdare Mahkemesi Esas No: 2014/769 Karar No: 2014/1465
- Ankara 14.İdare Mahkemesinin 2015/1306 Sayılı Yürütmeyi Durdurma Kararı.
- Ankara 6.İdare Mahkemesinin 2006/2387 E., 2006/1800 K. Sayılı İlamı
- Ankara 3. İdare Mahkemesinin 2007/271 Esas, 2007/1383 Karar Sayılı İlamı.
- Danıştay 7. Daire 2001/337 E., 2002/3092 K. Sayılı İlamı.
- Danıştay 8.Dairesi, 2002/1980 E., 2003/4819 K. Sayılı İlamı.
- Danıştay 8.Dairesinin 2005/6043 Esas, 2007/1406 Karar Sayılı İlamı.

- Danıştay 8. Dairesinin 1996/2540 E., 1998/3871 K. Sayılı İlamı.
- Danıştay 8. Dairesinin 2000/279 E., 2000/7359 K. Sayılı İlamı.
- Danıştay 8. Dairesinin 2010/5949 E., 2011/485 K. Sayılı İlamı.
- Danıştay 8. Dairesinin 2010/5949 E., 2011/485 K. Sayılı İlamı.
- Danıştay 1. Dairesinin 1997/123 Esas., 1997/115 Karar Sayılı İlam.
- Danıştay 8. Dairesinin 2015/4040 Esas Sayılı Yürütmenin Durdurulması Kararı.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 2007/163 E., 2011/5 K. Sayılı Kararı
- Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 2014/4754 Esas., 2014/12717 Karar Sayılı İlamı.,
- Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 2012/1980 Esas, 2012/3331 Karar Sayılı İlamı.

